

BERGSPORT

SVENSKA KLÄTTERFÖRBUNDET

#145 mars 2010 Pris: 50 sek.

SVENSK NYTUR PÅ *Grönland*

RESMÅL

BOULDERING
Aland

TILL MINNE AV
Reuterswärd

SPORT
*Kosovo
Libanon*

UTE GUIDERNA

I Butiken hittar ni
produkter från

Marmot

MAMMUT

KLÄTTERMUSEN

HILLEBERG
THE TENTMAKER

+ många fler
kvalitetsmärken

Klätterkurser 2010

- Grundkurs
- Fortsättningskurs
- Multipitch
- Aid
- Räddning

Dessutom:

Forspaddling

Havskajak

Fjäll

Besök gärna vår klätterbutik i Uddevalla!

www.uteguiderna.se

St. Hellevigsgatan 6, 451 40 Uddevalla Tel 0522-101 50
Bredvid stadsbiblioteket - Se hemsidan för vägbeskrivning

Mån - Fre 10-18
Lörd 10-15

INTE STARK NOG

Har ni hört den förut? "Jag är inte stark nog". "Måste upp på campusbrädan och bygga fingermuskler". Kan-ske den egna inre rösten som gnäller över misslyckade projekt.

John Liungman

Klättring är en tekniksport.

Det kan inte nog inpräntas. Med rätt teknik kanaliseras styrkan i de stora musklerna till rörelse uppåt. Visst är det bra att vara stark. Precis som i alla sporter. Men det är hjälpsvår väckande hur usla vi klättrare är på att ta till oss vikten av god teknik.

Den dåliga tekniken inte bara bromsar utvecklingen. Den ökar också skaderisken. Onödiga fingerpullups bland lätt överviktiga 30-plusare är receptet för pulleyskador och onda armbågar. Lägg ner det. Du är inte för svag. Du är för dålig på att klättra.

Ta sen den usla uppvärmningen. Ärligt - hur ofta börjar du inte klätterspasset med en "lätt led" på "stora grepp". Kör den en gång, för att sedan konstatera att du är "uppvärmd". Det är som om en operasolist skulle värma upp rösten med en barkling och en loska.

Jag och min klätterskompis har haft en superfin inomhusvinter. Vi investerade en dryg tusenlapp och tio kvällar på en teknikkurs i höstas. Sedan dess har vi gått leende från varenda träning.

Vi inleder med 25 minuter uppvärmning, fast vi är småbarnsföräldrar och får in max får in två pass i veckan. Hopp-rep, några MAQ-övningar, varsam uppvärmning av kroppens alla leder. Inget som gör ont. Tre gånger upp för en lätt led, med fullt fokus på att koppla in vad vi lärt oss. Kroppen nära väggen. Rörelser i sidled. Öppen hand. Andning. Sedan börjar vi nöta in våra projekt, med målet att optimera varje move.

Vår klättring har tagit kvantsprång framåt. Nu är det kul att klättra inomhus fast det varit en lång vinter (förr brukade jag ledsna i januari). Vi är skadefria (brukade alltid ha ont nästan annars). Och vi klättrar hårdare än nånsin utan pump. Får detta fortsätta så ska det tickas i vår!

BERGSPORT UTGES AV SVENSKA KLÄTTERFÖRBUNDET, SKF

REDAKTIONSADRESS Bergsport, Torsgatan 5,
411 04 Göteborg

TELEFON Tel. 031-743 21 71

E-POST bergsport@brant.se

REDAKTÖR John Liungman

OMVÄRLDSREDAKTÖR Emma V Larsson,
em@localnet.net

LAYOUT Lotta Bernhed, Zetterqvist tryckeri

PREPRESS SG Zetterqvist

ANNONSBOKNING Robert Nicklasson,
Tel. 031-788 71 41, robert@brant.se

PRODUCERAS AV ZetterQvist Förlag AB,
Tel. 031-743 20 80, fax 031-743 20 90

TRYCK SG Zetterqvist, Göteborg

BERGSPORT kommer ut med fyra nummer per år. Redaktionen ansvarar ej för icke beställt material. Texter redigeras och kortas efter behov. Åsikter i artiklar och debattinlägg är författarens och inte redaktionen.

Omslagsbild:

Ulorna är antagligen ett av Sveriges mest natursköna klättermråden. Peter Schön lapar sol på 7a+ intill strandkanten.
Foto: POA www.poaphotography.com

Arcteryx Stealth Jacket

Snygg jacka vars fulla tekniska natur är dold för betraktaren men härligt uppenbar för bäraren. Gjord i tålig, andandes och skön stretchig softshell som ger dig bra väderskydd i bästa urbana stil. Fyra fickor med dragkedjor. Färg: Svart.

1 999:-

Tierra Pacnano Jacket

Med denna mycket lätta och packbara GoreTex PacLite-jacka har du en perfekt följeslagare på fjällvandringen, resan eller som backup när du cykelpendlar.

2 399:-

Tierra Roc Noir Jacket

Ny skaljacka i Tierras Ace serie för dig som letar efter en kompromisslös jacka att använda till (nästan) allt.

4 299:-

NATURKOMPA NIET

GÄVLE | GÖTEBORG | HALMSTAD | HAPARANDA | HELSINGBORG

JÖNKÖPING | KARLSTAD | KRISTIANSTAD | LINKÖPING

LULEÅ | LUND | MALMÖ | NACKA | STOCKHOLM | SUNDSVALL

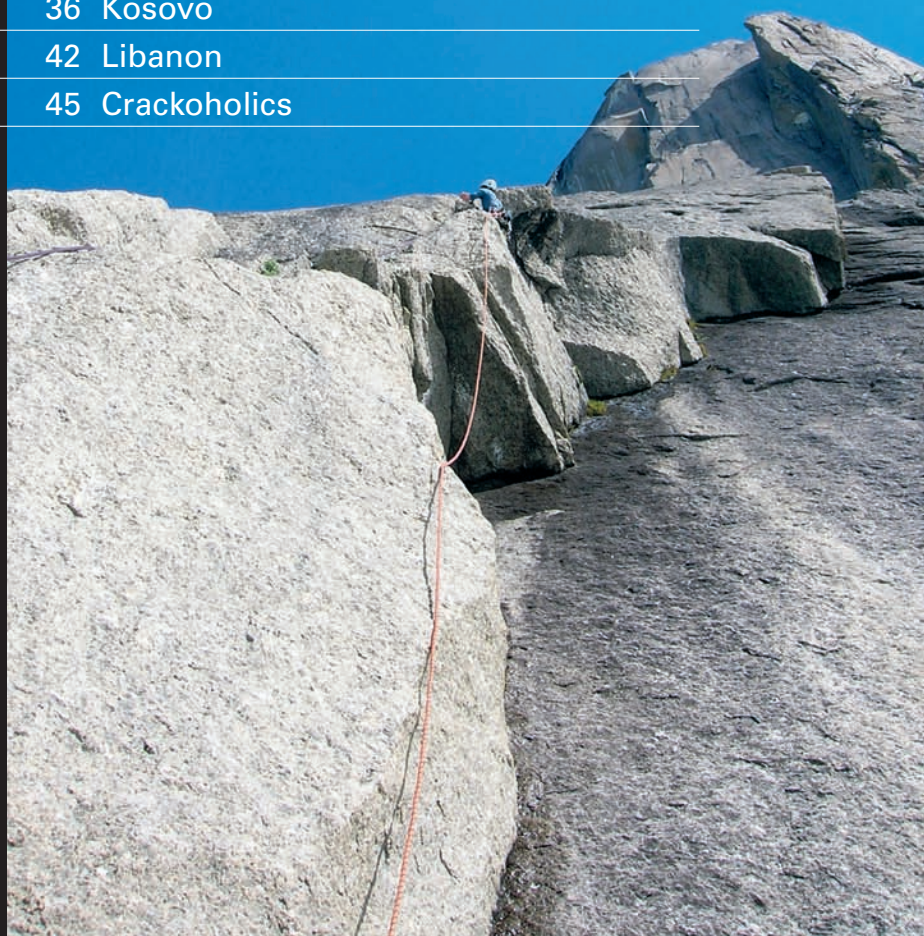
UPPSALA | VÄSTERÅS | ÖREBRO | ÖRNSKÖLDSVIK | ÖSTERSUND

WWW.NATURKOMPA NIET.SE

Innehåll

Mars 2010

- 14 Grönland
- 22 Inomhusolyckor
- 32 Åland
- 35 Grandelius
- 36 Kosovo
- 42 Libanon
- 45 Crackoholics

Mer i #145:

- 8 Sju systrar klättrade
- 10 Mountain Ethics på svenska
- 12 Till minne av Mikael Reuterswärd
- 40 Klubbnytt
- 46 Danskar på förstabestigning

Mattias Selldén leder första replängden på nytursförsöket på Hermelnbjergets västvägg på Grönland. Leden går uppför resterna av ett gigantiskt ras som lämnat efter sig en renskurren gul vägg. Replaget klättrade 14 repor över två dagar, men tvingades till slut ge upp. Leden kallades Double Action. Bild: Henrik Nilsson

TIERRA®

PÅ EN ANNAN DEL AV BERGET

Tålig och lätt jacka för bergets tuffaste utmaningar. Atletisk passform och genomtänkta detaljer. Justerbar hjälmhuva och tvåvägsdragkedja med skyddslå mot nötning från klättersle. Ventilation i ärmhålorna och förlängt ryggslut. Stora bröstfickor och innerficka.

ROC NOIR JACKET

Tåliga och lätta skalbyxor med avskalad design. 3/4 tvåvägs sidodragkedja med invändig stormslå för optimal ventilation och enkel påtagning. Hållor i midjan och fasta snölås i benslut. Benficka stor nog att rymma en transceiver.

ROC NOIR PANT

MISSA INTE...

27 MARS Juniorcupen i bouldering

Arrangeras av Norrköpings KK.

10-11 APRIL Instruktörsseminarium

Seminarieret hålls på Klättercentret, Telefonplan i Stockholm. Kostnad för hela helgen inkl lunch båda dagarna samt ny instruktörslicens är 500 kr. Ta med foto. Avgiften betalas in till klätterförbundets plusgiro 673265-5, ange att betalningen gäller seminarie sthlm 10-11 april samt ditt namn. Skicka även en anmälan till nikki.hammarstrom@hotmail.com i samband med betalning.

17-18 APRIL Förbundsmöte

Mötet hålls på Graninge Stiftsgård i Nacka, Stockholm. I samband med årsmötet kommer informationer, föredag, workshops och seminarie att hållas. Bokning av logi och mat ska göras senast 19 mars. Talong för detta kommer antingen att läggas ut på hemsidan eller skickas digitalt. Program läggs ut på hemsidan när det är helt klart. Årsmöteshandlingar kommer att skickas med post till kontaktpersonen i föreningen.

21 APRIL Elixir

Elixir actionsfilmfestival visas i Göteborg. Visas sedan även i Växjö 26 april, Östersund 4 maj och Stockholm 10 maj. www.elixirfilm.se.

25 APRIL Svenska bouldercupen

Arrangeras av Eskilstuna KK.

15 MAJ Examination sportinstruktör

Examinationen hålls i Stockholm och kostar 1500:-. För att få gå upp till sportklätterinstruktör måste du vara examinerad inomhusinstruktör. Anmälan görs till erik@hurtbulle.se senast 24 april.

22-23 MAJ Accessträff

Träffen äger rum vid Simonsberget (Tunaberg) 22-23 maj. Detta är en möjlighet för accessansvariga från landets alla klubbar att utbyta erfarenheter. Se separat artikel.

31 JULI-1 AUG Boulder-SM i Malmö

Tävlingen arrangeras av Malmö KK och hålls i Stapelbäddsparkens boulderpark. Anmälan via sm2010.climbing.nu senast 15 maj.

9-14 AUGUSTI Stockholm Climbing Festival

Stockholms Klätterklubb arrangerar festivalen som bland annat innehåller SM och JSM Lead och Speed. Dessutom en mängd aktiviteter som barn- och ungdomsledarutbildning, tränare nivå 2, domarutbildning, ledbyggarutbildning, tävlingssekreteriet utbildning, föreläsningar och seminarier. Plats: Klättercentret Telefonplan, Stockholm. www.sm-2010.klattekklubben.com

Du håller väl koll på accessen?

Ännu en härlig klättersäsong står för dörren och det är dags att damma av utomhusklättergrejerna. Du kommer väl ihåg att hålla dig uppdaterad om accessläget innan du ger dig ut? Gå in på Svenska Klätterförbundets Accessdatabas på klatteforbundet.se för att kolla hur det aktuella accessläget ser ut på svenska klätterklippor.

Och om du hör eller ser något som du tycker bör föras in i accessdatabasen så tar du kontakt med din klubbs accessansvariga och/eller förbundets kansli.

www.klatteforbundet.se

Accessträff i Tunaberg

Årets accessträff kommer att hållas vid Simonsberget (Tunaberg) strax söder om Nyköping.

Accessträffen är tillfället då accessansvariga från landets alla klubbar har möjlighet att träffas och utbyta erfarenheter. Det är också ett bra tillfälle att framföra synpunkter till Svenska Klätterförbundets Accesskommitté och att få tips och idéer från densamma. Programmet är inte spikat än, men ett flertal intressanta ämnen, såsom markägaravtal, klippor av nationellt intresse, lokalt och nationellt accessarbete, aktuella accessärenden mm, kommer att tas upp.

Förra året bodde vi flott på Nordens ark i Bohuslän, i år blir träffen av det enklare slaget då vi bor i tält vid Simonsberget. Workshops och möten kommer att hållas på Tunabergs Församlingsgård ett par hundra meter från berget. Simonsberget är ett av mellansveriges bästa och mest välbesökta berg där fokus ligger på naturligt säkrade spricklinjer, men i närområdet finns också sportklättermöjligheter av hög klass, till exempel på Bistaberget.

En inbjudan kommer att skickas ut till klubbarnas accessansvariga inom kort. Därmed är det av största vikt att kansliet har era kontaktuppgifter. Det har tidigare gått ut en blankett där klubben ombetts att fylla i de olika funktionärerna i klubben, bland annat just accessansvarig. En del har ännu inte skickat in blanketten och andra behöver kanske uppdatera uppgifterna. Se därför till att kansliet har rätt kontaktuppgifter så ni inte missar årets accessträff. Kontakta kansliet på kansliet@klatteforbundet.se och meddela oss kontaktuppgifter till er accessansvariga, alternativt se till att föreningsblanketten blir ifylld och inskickad!

Vi hoppas på en stor uppslutning från klättersveriges accessansvariga! 22-23 maj alltså, boka in i kalendern redan nu!

Svenska Klätterförbundets Accesskommitté

>> Vertical work is dangerous and nothing short of complete abstinence can make it completely safe. I'm still alive after 40 years of a vertical lifestyle, but far too many former friends are not. Don't even think about learning anything from an internet web site. Remember, natural selection works, and it's forever. <<

Dr. Gary D. Storricks
(som har den mest fantastiska samlingen
repbromsar: storricks.cncost.com)

Konferens med Sveriges friluftorganisationer

11-12 februari deltog Svenska Klätterförbundet, genom Jonas Paulsson från kansliet, i den stora friluftskonferensen Folk och Natur ute på Sänga-Säby på Färingsö i Stockholm.

I konferensen deltog ca 250 personer från olika organisationer och myndigheter som på något sätt har intressen i svenskt friluftsliv. Det hölls en hel del intressanta workshops, alla med syftet att lägga grunden för regeringens proposition om framtidens friluftsliv.

Svenska klätterförbundet deltog i workshops om allemansrättens framtid, där intressanta frågor om huruvida organiserad kommersiell friluftsverksamhet ska omfattas av allemansrätten eller inte. I en annan workshop diskuterades det om vår förändrade värld och vår förändrade natursyn och vad detta innebär för det svenska friluftslivet.

Organisationen Svenskt Friluftsliv höll i en workshop där man diskuterade ett så kallat "Friluftslift", med RF:s idrottslyft som modell. Hur skulle detta kunna implementeras på friluftorganisationerna?

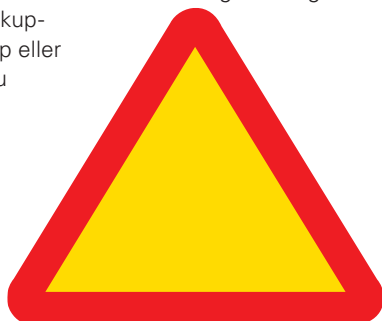
Miljöminister Andreas Carlgren var också på plats och höll ett tal där han bland annat pekade på att "det inte är staten som skapar friluftslivet, det är människorna som utövar friluftsliv och själva organiserar sig som upprätthåller och utvecklar intresset för friluftsliv."

I talet nämnde miljöministern också att Naturvårdsverket kommer att få i uppdrag att se över riksintressena för friluftsliv. Det var två år sedan den förra bedömningen gjordes och nu behöver man göra nya bedömningar. Miljöministern nämnde i detta sammanhang klättring som exempel på en aktivitet som bör prioriteras när det handlar om viktiga områden för det rörliga friluftslivet.

Under konferensen utsågs också årets friluftskommun och där gick priset till Sundsvall. Mellan alla workshops fanns stora möjligheter att samtala med olika organisationer och myndigheter och flera nya kontakter knöts. Medvetenheten om klättring ökar allt mer och klubbarna har nu ett bra tillfälle att knyta kontakter med lokala myndigheter.

Varning för halka

Säkerhetskommittén har fått rapport om problem vid clogging med Petzl Minascender på isiga rep. Kommittén vill gärna påminna om att det alltid är riskabelt att clogga när repen är nedisade, oavsett metod. Var försiktiga! Och gör alltid tillräckligt med backup-kopplingar på samma rep eller på ett rep bredvid det du cloggar på!

Reaktioner på #144

Det har alltid varit hyggelig å få Bergsport i posten, se litt hva som skjer i klatremiljøet i Sverige, og lese gode artikler om reiser osv.

I siste nummer leste jeg artikkelen "Blodsmak - Hårda nybörjare i Måbudalen" med stigende forbauselse. Og etterhvert lurte jeg på om artikkelen var skrevet som et ironisk eller humoristisk innlegg i en debatt, men det ser ikke slik ut.

Jeg kan skjønne at enkelte unge og dumdristige kan finne på et slikt prosjekt, sannsynligvis fordi de ikke vet hva farene er. At noen, enten de er erfarne eller ikke, mer eller mindre prøver å drepe seg under klatring, får være deres egen sak og en annen debatt. Men at Bergsport som Svenska Klätterförbundets offisielle organ trykker en slik artikkel uten kommentarer og kritikk, mener jeg er helt uhørt.

Vi som driver opplæring i klatring konsentrerer oss om å lære andre gleden ved å klatre og å utføre sporten så sikkert som overhodet mulig for å unngå skader og dødsfall. Heldigvis er det vokst frem et miljø i Norge hvor det ikke er "tøft" å ta sjanser, men hvor man derimot er svært sikkerhetsorientert. Jeg trodde det samme var tilfellet i Sverige og at man ikke ønsker å markedsføre denne slags villmannsklatring. Vi vet med sikkerhet at en del mennesker lar seg påvirke av det de leser.

Ragnar Bell

Redaktøren svarar

Ragnar Bell er inte ensam om att ha reagerat på Erik Grandelius artikel från Måbödalen (Bs #144). Även en del tongivande klättrare inom förbundet har hört av sig. Kritiken har egentligen inte handlat om Eriks skrivande så mycket som redaktörens hantering av texten.

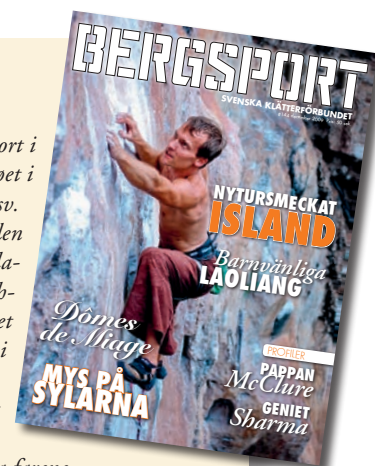
För att klargöra vissa saker i Eriks text.

1. Det är en dålig idé att skära av repet om andremannen hänger i det. Hängtrauma har inte kunnat visas medicinskt (se artikel i förra numret) - dessutom är det självklart så att ett långt fritt fall alltid är sämre än att hänga i ändan av ett rep, medvetlös eller inte.

2. Förbundet kan inte rekommendera oerfarna klättrare, oavsett talang, att ge sig på nyurer i graden WI7. Bra att veta är dock att Erik är oerhört stark på klippa och ingår i landslaget, och hans partner Andreas Klarström är en mycket kapabel isklättrare.

3. Har man inte ett solitt ankare skall man inte fira. Det går alltid att ringa efter hjälp...

Som redaktör ber jag om ursäkt om någon tolkat artikeln som ett föredöme för hur man bör bete sig i bergen. Vilket för oss till pudelns kärna. Jag som redaktör tycker egentligen inte att Bergsport skall vara nån sorts moralpredikare som berättar för klättrare vad som är rätt och fel. Det finns många sätt att klättra. Dessutom tolkar jag själv texten som självironisk och humoristisk, men alla läsare håller tydligen inte med. Redaktionen skall förstås säkerställa korrekt rapportering, dvs rätta rent felaktiga påståenden. Men om Erik klättrar på ett sätt som för många framstår som riskfyllt, så är det upp till honom. Själv tycker jag fortfarande att hans text är väldigt rolig och spännande och hoppas att han vill skriva mer i Bergsport.

KYLAN GJORDE SJU SYSTRARNA KLÄTTERBARA

De berömda vattenfallen som utgör turistattraktioner i norska Geirangerfjorden har nu klättrats. Den ovanligt kalla vintern omvandlade de fyrahundra meter höga fallen till godis för norska isklättrare. Bjarte Bo, Henki Flatlandsmo, Eiliv Ruud och Sindre Saether var först på plats, skriver Alpinist på sin nätplats. Från båt kunde de reka de magnifika isfallen och välja rutt.

De solade de första hundra metrarna, varpå följde trehundra meter fantastis, ihållande klättring. Leden fick namnet De syv systre (W16, 400m). Fallen har sedan dess fått ytterligare bestigningar.

Bild: Anders Mordal / www.fjordnorway.com

BRIST PÅ IS PÅ KWANGDE STOPPADE FÄLT

David Fält och Vassily Pivtsov reste till Himalaya i januari för att klättra nordväggen på Kwangde Lho, 6187 meter. Målet var en vinterbestigning i alpin stil av en ny linje, alternativt en första repetition av Breashears-Lowe route, ED2, W16.

Nordväggen är ca 1300 meter hög, brant och med mixed klättring i upp till M8. Väl på plats i base camp fick klättrarna se en helt torr vägg. Det kan låta bra för en klippklättrare, men här är man beroende av islinjer för att ta sig upp. Fält och Pivt-

sov sökte alternativa turer, med med nedre tredjedelen av väggen helt isfri och pudrad med lite snö tvingades de till slut ge upp och resa hem.

I juli planerar Fält en ny resa till Himalaya, denna gång för ett försök klättra den obestigna North Ridge på Latok med Krister Jonsson. Klättrarna har lyckats få med sig Mountain Hardwear, som valt att sponsra expeditionen med bade utrustning och kontanter, som del av deras årliga sponsringsprogram.

Sharma sätter ny 9a+

I slutet av februari satte Chris Sharma ett projekt i Margalef. Leden graderas 9a+ och har fått namnet First Ley. Leden börjar i projektet First round, first minute, (ca 8b), når en liten vila, och drar sedan vänster till avslutningen på projektet Ley innata.

Bland Sharmas andra vinteräventyr i Spanien (med vad som beskrivs som dåliga förhållanden) märks ett par first ascents i Oliana: Eye Fish 8b+ och Gorilas en la niebla 8b/+. Dessutom har han satt Golpe de Estado 5.15b, en direktvariant på Estado Critico i Siurana.

Boulderpark till Höganäs

En ny boulderpark planeras nu i skånska Höganäs. Kelly Palmquist har fått uppdraget av kommunen att projektera satsningen. Kelly ligger bakom de populära bouldervsmparna i Stapelbäddsparken i Malmö, där SM planeras till sommaren. Så nu får Kullaberg konkurrens om skåneklättrarnas gunst!

Det blir två boulders med en sammanlagd yta på 70 kvadratmeter, och tanken är att designen skall hämta inspiration från de lokala klipporna. De ska stå klara till 1 juni, och kommer att vara helt öppna för allmänheten.

Åkte till Patagonien

Martin Jakobsson och Magnus Eriksson besökte i vintras El Chalten i Patagonien. Siktet var inställt på Fitz Roys nordpelare. Tack vare ostadigt väder och bistra förhållanden fick de vidga sina ambitioner och klättra det som bjöds: Aguja de'l S, Poincenot och två leder på Guillamet. Sista veckan gjordes ändå ett försök på nordpelaren. Eftersom tiden rann iväg och oväder var på väg in så måste leden klättras på en dag. Efter sju isreplängder och tolv på fantastisk klippa blev det dock till slut för

isigt. De är båda övertygade om det hade gått om förhållandena varit bättre, och menar att det är en av de finaste fjällturerna som finns.

Hög spänning i nytt göteborgsgym

Studenternas träningsanläggning i Göteborg, Fysiken, har sedan många år härbergerat en alltmer eftersatt klättervägg. Nu nysatsar Fysiken och bygger en ny vägg i samma område. Det är det gamla högsämningslaboratoriet på Chalmers, kallat "kopparbunken", som ska laddas med nytt innehåll. Inget statistik här alltså.

Väggarna skall bli fjorton meter höga, och kompletteras med en 4,5 meter hög bouldersvamp.

1 augusti i år planeras väggen vara öppen för klättring. Något namn är inte bestämt, men det råder ingen tvekan om att rappa göteborgare kommer att hitta på något i linje med stadens sorgliga humortradition.

Ett pålitligt skydd betyder allt i vildmarken

Konstruerat och utvecklat i norra Sverige; Hillebergtält är förstahandsval för många professionella äventyrare och krävande tältanvändare över hela världen sedan mer än 35 år.

Varje Hillebergmodell, från 8 personers Atlas till solotältet Akto, är formgivet och utvecklat för optimal avvägning mellan pålitlighet, hanterbarhet, mångsidighet, styrka och komfort; allt till låg vikt.

Alla Hillebergtält har:

- Marknadens bästa material
- Maximalt utrymme och styrka till lägsta tänkbara vikt
- Högsta säkerhet och användarvänlighet under alla årstider och vädersituationer
- Sammankopplade inner- och yttertält för snabb och enkel uppsättning
- Kontrollerats noggrant; monteras och sätts upp innan leverans

Joe Stock

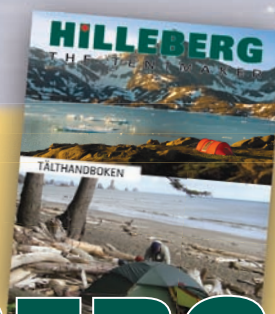
Se hela vårt program på www.hilleberg.com, där även vår Tälthandbok kan beställas utan kostnad.

HILLEBERG

THE TENTMAKER

WWW.HILLEBERG.COM

Box 25 • 832 21 Frösön • 063 57 15 50

Tyroldeklarationen i ny skepnad: UIAA Mountain Ethics Declaration

Mountain Ethics Declaration, antaget i Porto i december 2009, är en vidareutveckling av det som tidigare kallades Tyroldeklarationen. Förändringarna handlar framför allt om hur guideföretag bör förhålla sig till sina klienters säkerhet och till andra klättrare i nöd. Detta tas upp i den helt nya punkt 12 liksom i punkt 6.

En annan förändring (punkt 1 och 4) är att dokumentet nu signalerar en mer återhållsam inställning till fasta installationer. Punkt 11, som också är helt nyskriven, handlar om användning av syrgas. Budskapet här tycks vara att UIAA inte tar ställning, men att man ser kvarlämnade syrgasflaskor i bergen som ett problem.

1. Personligt ansvar

Bergsbestigare och klättrare utövar sin aktivitet i situationer där olyckor kan inträffa och där extern hjälp kanske inte är tillgänglig. Medvetna om detta utövar de sin aktivitet på egen risk och är ansvariga för sin egen säkerhet. Den enskildes handlingar bör inte utsätta omgivningen för fara eller skada miljön. Till exempel kan inte riggandet av ankare på nya eller existerande leder automatiskt ses som acceptabelt.

2. Laganda

Gruppmedlemmarna ska vara beredda att kompromissa för att balansera de olika intressena och kunskaperna i gruppen. Klättring blir mest framgångsrik då deltagarna stöttar och uppmuntrar varandra.

3. Klättrarnas och bergsbestigarnas samfund

Varje person som vi möter i bergen eller på en klippa förtjänar lika mycket hänsyn. Även på avlägsna platser och i stressade situationer bör vi alltid bemöta andra så som vi själva önskar bli bemötta.

4. Besöka främmande länder

När vi gästar andra länder bör vi alltid bete oss artig och återhållsam. Vi bör ta hänsyn till lokalbefolkningen och deras kultur - de är våra värdar. Vi bör respektera den lokala klätteretiken och stilen, och aldrig borra hål eller placera bultar där den lokala etiken motsätter sig detta eller där en lokalt förankrad etik saknas. Vi respekterar heliga berg och andra heliga platser samtidigt som vi strävar efter att främja och hjälpa den lokala ekonomin och befolkningen. Förståelsen för främmande kulturer är en del i en komplett upplevelse.

5. Ansvar hos bergsguider och andra instruktörer

Professionella bergsguider, andra instruktörer och gruppmedlemmar ska vara och förstå sina respektive roller och respektera andra gruppers och enskildas frihet och rättigheter. I denna deklaration erkänner vi de högt ställda normer som fastställts av guidernas egna professionella organisation.

6. Nödfall, döendet och döden

Vi måste vara förberedda på nödsituationer och andra situationer som resulterar i allvarliga olyckor och dödsfall. Alla deltagare i bergssporter bör vara väl införstådda med risker och faror och behöver ha lämplig färdighet, kunskap och utrustning. De bör vara redo att bistå andra vid nödsituationer och olycksfall och också vara redo att möta konsekvenserna av en tragedi. Det

finns en förhoppning om att kommersiella företag i synnerhet varnar sina klienter att deras målsättning kan behöva överges för att bistå människor i nöd.

7. Access och naturvård

Vi anser att fri tillgång till berg och klippor under ansvar är en grundläggande rättighet. Vi bör alltid utöva våra aktiviteter på ett miljömedvetet sätt, samt vara proaktiva i att bevara natur och landskap. Vi bör alltid respektera inskränkningar och regler för access som överenskommit med myndigheter och naturskyddsorganisationer.

8. Stil

Kvaliteten på upplevelsen och hur vi löser problem är av större vikt än huruvida vi lyckas. Vi bör alltid eftersträva att färdas utan att lämna spår på klippor och bergsidor.

9. Förstabestigningar

Förstabestigningen av en led eller ett berg är en kreativ handling. Den bör utföras i en stil som är minst lika god som områdets traditioner. Klättringens tillvägagångssätt skall rapporteras exakt.

10. Sponsring, reklam och mediakontakter

Samarbetet mellan sponsorer och klättrare måste bygga på en professionell relation som bäst främjar bergaktiviteternas intressen. Det åligger bergssporternas samfund att på alla sätt utbilda och informera både medier och allmänhet på ett proaktivt sätt.

11. Användning av extra syrgas vid bergsbestigning

Användning av extra syrgas vid höghöjdsclättring har debatterats i många år. I denna diskussion kan olika synvinklar skönjas, såsom medicinska aspekter och etiska ställningstaganden. De medicinska aspekterna bör tillmätas stor vikt för alla bergsbestigare. Etiska ställningstaganden lämnas helst till den individuella klättraren, förutsatt att den som använder syrgas också planerar för bortforslandet av flaskorna.

12. Kommersiella expeditioner på hög höjd

Det finns en förhoppning om att kommersiella aktörer, särskilt de utan kvalifikationer, som gör försök på 8000-metersberg eller jämförbara toppar förstår begränsningarna hos sina klienter. Stort vikt bör läggas vid säkerheten för sådana klienter, liksom vid att informera klienterna om att planer kan komma att ändras för att undsätta nödlidande på berget.

”Stort vikt bör läggas vid säkerheten för sådana klienter, liksom vid att informera klienterna om att planer kan komma att ändras för att undsätta nödlidande på berget.”

Översättning: John Liungman

Omvärldskollen

Nyheter ur tidningen *Climb*

- De välkända Jonny Copp och Micah Dash, båda Colorado, omkom i en lavin på sydöstväggen av Mt Edgar (också känt som E. Gongga, 6 618 m). Nyturnsprojektet skulle ha ingått i en tv-serie för National Geographic, rapporterar *Climb*.
- En Martin Moran-expedition gjorde förstabestigningen av Changuch (6 322m) i Kumaon-regionen, Indien. Förbindelsesofficeraren Luder Sain, Paul Guest, Leon Winchester samt guiderna Rob Jarvis och Moran nådde toppen. Intressant är också, att om man har tillstånd för två toppar, tillåter indierna att man byter sitt andra objekt ut mot något annat, om förbindelsesofficeraren tycker det är okej.
- Go Mi-sun, Korea, hade toppad ut på Nanga Parbat, hennes fjärde 8000-metersberg 2009, efter att hon tidigare på året var på toppen av Makalu, Kangchenlunga och Dhaulagiri. Totalt var det den elfte 8000-meters toppen sedan hon började med dessa 2006. Hon föll och omkom på nervägen mellan läger tre och två, på en sträcka där andra efter demokratiskt beslut hade tagit bort de fasta repen för att använda dem på en enligt tycke svårare passage.
- 15-åriga japanen Toru Nakajima dök upp bland Peak-distriktets klippor. Han började blygsamt med femmor och sexor, brände sen av ett antal E7 och E8 samt två E9. Aktiv semester?
- Spanjorerna Alvaro Novellon och Oscar Perez försökte klättra Karakorums "Walker-pelare" - Nordryggen på Latok I, men valde efter tid att ge sig på den mer förlåtande nord-västryggen på Latok II. Ett långt fall på ca 6 500 m höjd resulterade i att Perez fick benbrott samt brott på vristen. Novellon lämnade Perez på 6 200 m med sovsäck och kök, nådde baslägret och lyckades organisera hjälpinsatser. Undsättarna var några hundra meter från Perez, när ett oväder bröt ut. Perez befaras ha omkommit.
- New-zealändskan Pat Deavoli gjorde förstabestigningen av Karim Sar, 6 180 m, solo. Hon har tidigare varit mästare i tävlingsklättring.
- Elisabeth Revol (Frankrike) klättrade 2008 normalvägen på Gasherbrum II, returnerade snabbt till läger ett, vilade och drack, och gick delvis ensam via "Japanese Couloir" (1986) till toppen av Gasherbrum I. Från topp till topp på 52 1/2 timme, ett tidsmässigt världsrekord på 8 000-metersberg.
- Den slovenska solo-klättraren Tomaz Humar dog efter ett långt fall med benbrott på 5 300 m, i sitt försök på Langtang Himal i Nepal. Humar var en framstående alpinist med nästan 70 nyturner och förstabestigningar bakom sig.
- "Joe Simpson's Last Climb" i större fjäll blev en nyturn på sydväggen av trekkingtoppen Mera Peak, med grad ED.
- Slutligen: ni som lyssnade på Silvo Karos föredrag i Sverige 2007, minns kanske hur han 1990 i sällskap med Janez Jeglic klättrade en fantastisk svår nyturn på Bhagirathi III. Hans slovenska landsmän Luka Lindic, Rok Blagus och Marko Prezelj gjorde vad som troligen var förstabestigningen av Bhagirathi IV (6 193 m) via västsidan till nordryggen, alpingrad D+. En vecka senare klättrade de en 1300 meter lång nyturn på Bhagirathi III (6 454m) med svårigheten 6b, M5 och WI 5 (ED). Nerstigningen gjordes via Kirkus och Warrens "difficult and insecure" förstabestigningsväg från 1933. De avslutade med en nyturn på den jungfruliga syd-sydvästväggen på Bhagirathi II (6 512m), som också gav 1300 m klättring, dock med svårigheterna 6b+, M8 och WI 6+ (ED+/ABO). Dessa tre turer var höjdpunkten av alpinbestigningar i indiska Himalaya 2009.

Merparten av dessa turer är klättrade i alpin stil utan sherpas, syrgas eller fasta rep.

Sammanställt av Rafael Jensen

Luka Lindic solar "lätt terräng" på toppen av inledande couloiren på Bhagirathi IVs västvägg. Bild: Marko Prezelj

Micke Reuterswärd

Den första svensken att bestiga Mount Everest, bergsklättraren och äventyraren Mikael Reuterswärd, har avlidit vid en ålder av 45 år. Micke var en förebild när det gällde att "leva". Någon sa att Micke hunnit med att leva tre liv när vi andra lever ett. Micke levde.

Det hände alltid något i Mickes sällskap och det blev aldrig långtråkigt. Om man låg inblåst i ett tält i tre dygn, hittade han alltid på något att göra. En Marabou mjölkchoklad blev vips ett backgammonspel. En bardisk i snö byggdes i läger 3 (7200m) på Lhotseväggen. Amerikanarnas min när de kom upp och vi stod i barten-derförkläden och serverade gammeldansk (ur en tom plastflaska) är oförglömlig. Oseriöst? Ja förmodligen, men när man klättrade med Micke hände alltid något. Säkerheten kom alltid först, men när den var klar, varför ha tråkigt? Micke levde.

För Micke var ingenting omöjligt. Att få med lite övervikt på flyget har väl alla gjort, men jag känner bara en som lyckades prata till sig 800 kg övervikt i Karachi på väg hem från K2.

Micke hade en drivkraft utöver det vanliga. Ingen svensk hade 1989 stått på toppen av Mt Everest. För Micke var det inte ett

hinder utan en möjlighet. Att han och Johan Lagne inte kom hela vägen upp det året var inte heller något hinder utan tvärtom; här fanns ouppklarade affärer. Året efter blev historia för svensk bergsklättring, när Micke som första svensk stod på toppen av Mount Everest den 11 maj 1990.

Vi hann med ytterligare tre Himalayaexpeditioner, K2, Gasherbrum 2 och Lhotse. Den sistnämnda var kanske hans största klättringsbedrift: att som första skandinav bestiga världens fjärde högsta berg utan syrgas.

Mikael jobbade under de senaste 15 åren med ledarskap, team och individutveckling. Många har sprängt sina gränser och utökat sin komfortzon på väg upp för Kebnekaise, Aconcagua eller i Dolomiterna tack vare Micke. För Micke handlade det om att hjälpa andra människor att leva. Leva ännu mer.

Mikael lämnade efter sig två barn, en syster och en far, och ännu fler vänner som kommer att sakna honom oerhört mycket.

Oskar Kihlberg

Mikael Reuterswärd vid Everest basecamp 1989.

Givmild med idéer

Mikael Reuterswärd arbetade bland annat med att hålla föredrag och upplevelse/samarbetsövningar. Vi träffades vid ett sådant tillfälle i Tarfala – han bjöd på en "Gammel Dansk". Samtalet öppnade för en värld bortom mina fördomar och vanföreställningar. Jag är honom tacksam att han gav mig tiden, som krävdes för att få informationen korrekt för en artikel (Bergsport #117), och för samtal runt klätterkultur.

Han var gentemot sina medmänniskor givmild med idéer för framtiden, och ville ge var och en, oavsett kapacitet, en chans att få uppleva en stor dag.

Jag hoppas att han funnit frid, där han är nu.

A. Rafael Jensen

En del av svensk klätterhistoria

- 1986** Nevado Huascarán (6,768) Peru
- 1988** Mount McKinley, North Summit (5,934) USA
- 1989** Mount Everest (8,848) Nepal – nådde drygt 8,000 meter
- 1990** Mount Everest (8,848) Nepal
- 1991** Gasherbrum 2 (8,035) Pakistan – vände 150 meter från toppen
- 1992** K2 (8,611) Pakistan – vände på drygt 8,000 meters höjd
- 1994** Lhotse (8,516) Nepal, utan syrgas
- 2004** Aconcagua (6,962) Argentina

NYA ANTIDOPING-REGLER 2010

Från den 1 januari i år trädde en del nya dopingregler i kraft. World Antidoping Agencys (WADA) krav på spirometri med reversibilitetstest och provokationstest (för astmadiagnos) är borttaget. Salbutamol och salmeterol för inhalation är borttaget från röda listan/WADA:s lista och är alltså tillåtna. Övriga beta-2-stimulerare som ingår i exempelvis Bricanyl och Symbicort är förbjudna och kräver dispens.

Alla beta-2-stimulerare i andra beredningsformer än inhalation är alltid förbjudna. Inhalation av tillåtna substanser samt lokalbehandling på huden med kortison kräver endast deklaration vid dopingkontroll. Det retroaktiva dispensförfarandet vid bruk av beta-2-stimulerare avskaffas.

Läkemedel innehållande salbutamol och salmeterol ingår alltså inte på röda listan och är: Airomir, Buventol, Combivent, Salbutamol, Seretaide, Seretide, Serevent och Ventoline.

Pseudoephedrine återinförs på listan. Diamox (acetazolamide) liksom Dexacortol (glucokortikoid) som kan användas för behandling och förebyggande av akut höghöjdssjuka respektive höghöjdshjärnödem är dopingklassade substanser sedan tidigare och kan alltså endast användas för medicinskt motiverat bruk vid idrottsutövning på motionsnivå utan ett dispensförfarande enligt definition som det nu ser ut!

Ett klagörande finns på WADA:s lista 2010: inhalation av extra syrgas är inte en förbjuden metod för att öka syreupptaget.

Dispensregler

Röda listan är en lista över förbjudna substanser och metoder upprättad i samarbete med Apoteket och är grundad på WADA:s lista. Röda listan finns på Riksidrottsförbundets (RF) hemsida. Generell dispens för medicinskt motiverat bruk av substanser på Röda listan/ WADA:s lista gäller för idrottsutövare på motionsnivå. Blir du föremål för testning ska du kunna visa att du

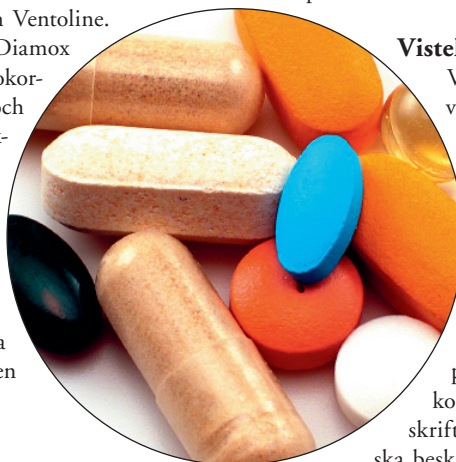
använt substansen av medicinska skäl. Den som ingår i landslag (junior eller senior) eller representerar Sverige på internationell tävling ska söka individuell dispens (normal ansökan) för användning av substanser på Röda listan/ WADA:s lista. Du måste styrka diagnosen med läkarintyg, vanligen med utlåtande från din husläkare innehållande medicinsk historia, undersöknings- fynd samt labprover relevanta för diagnosen.

Vistelserapportering

Vistelserapportering innebär att idrottsutövare är tvungna att kontinuerligt meddela var han eller hon befinner sig för att det skall vara möjligt att utföra dopingkontroller när som helst.

Detta har ännu inte varit aktuellt inom klättersporten men nämns i alla fall här. Idrottsutövare som ISF (internationellt specialidrottsförbund) eller dopingkommissionen (DopK) beslutat ska ingå i en prioriterad grupp för dopingkontroller (RF:s kontrollpool) är skyldiga följa speciella föreskrifter. Rapporter ska lämnas in kvartalsvis och ska beskriva var du kommer att befinna dig, timma för timma, kommande tre månader. Systemet är webbaserat och man kan uppdatera regelbundet via datorn. GPS-system har diskuterats.

Sammanställt av Dr Johan Holmgren med mindre tillägg och faktagranskning av Dr Anders Söderlund samt faktagranskning av Dr Marcus Lindahl. Samtliga MedCom.

**MER
INFO**

Riksidrottsförbundets (RF) hemsida om antidoping: www.rf.se

Blankett för dispens: www.rf.se

World Antidoping Agency:s (WADA) hemsida: www.wada-ama.org

Klättermedicinskt möte till Sverige 2011

UIAAs medicinska kommitté (UIAAMedCom) möttes i Kathmandu i November 2009. Beslut togs att 2011 års möte kommer hållas här i Sverige, detta för första gången sedan UIAA MedCom startades 1981.

Johan Holmgren från svenska MedCom och representant i UIAAMedCom deltog i mötet på Hotel Manaslu. Bland andra närvarande märktes Buddha Basnyat, ordförande i UIAA MedCom och medical di-

rector för Himalayan Rescue Association, och Nenad Dikic, ordförande i UIAA:s antidopingkommission. Den senare förde en lång diskussion om dopingfrågor vilket inspirerade till författandet av dopingartikeln härintill.

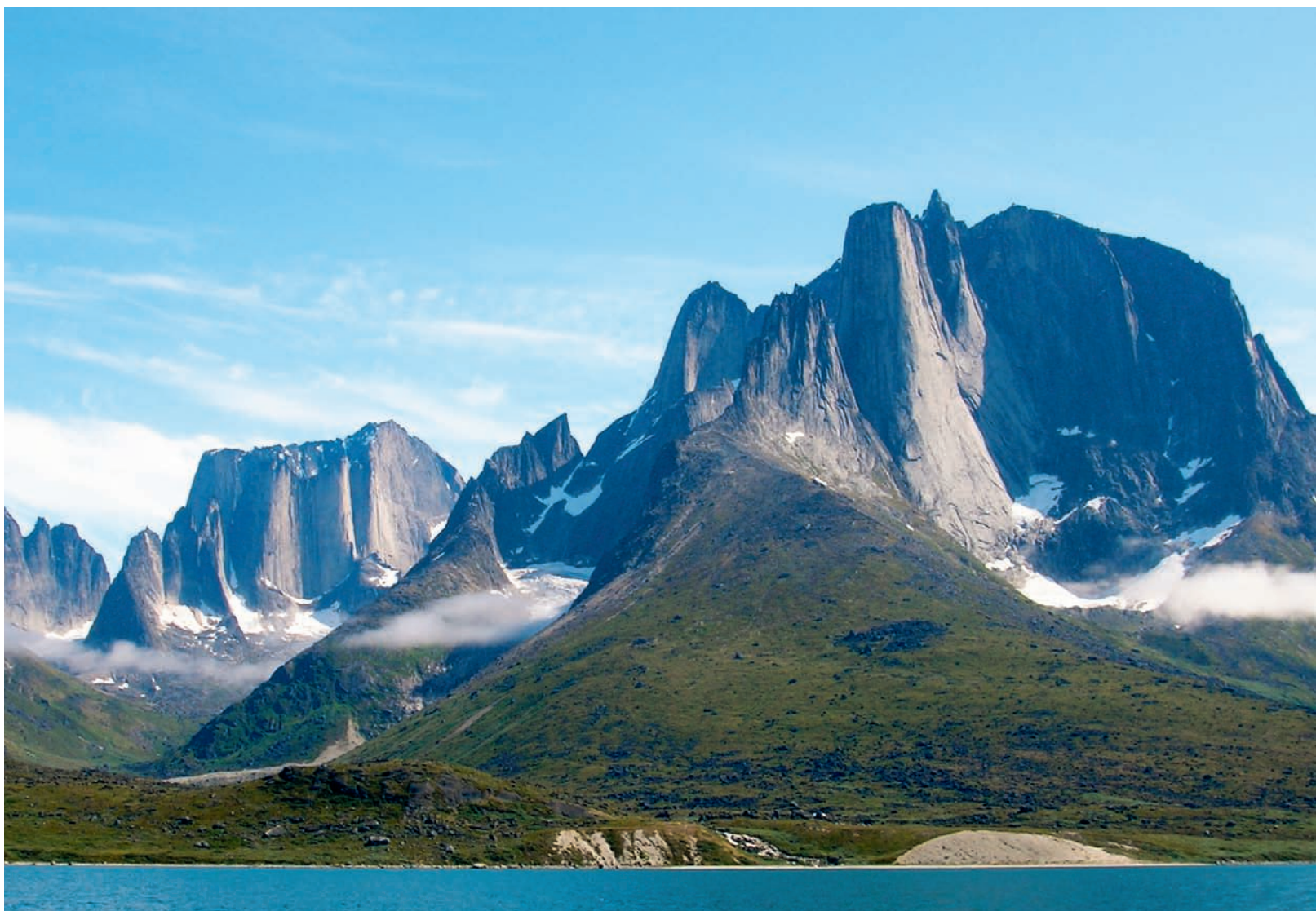
Den sista dagen hölls ett vetenskapligt möte med föreläsningar där bland annat flera duktiga unga nepalesiska forskare och läkare deltog. Från västvärlden före-

läste bl.a. Dr Jeremy Windsor, forskare och Mt Everestbestigare på Caudwell Xtreme Everest expeditionen 2007, en medicinsk forskningsexpedition som bland annat har gjort de högsta mätningarna på artärblod på 8400 meter. Sammanfattningsvis från Windsors föreläsning kan sägas att det är på väg ner från Everest de flesta olyckorna uppstår.

Johan Holmgren

GIGANTERNA PÅ GRÖNLAND

Text: Henrik Nilsson

Utsikt från båten, storväggarna Nalum och Ula.

Klättringen är fantastisk, vi följer ett jättelikt dieder och klippkvaliteten blir bara bättre och bättre ju högre vi kommer.

- Åt vilket håll ligger byn?

Kvinnan i receptionen på Narsarsuaqs flygplats tittar oförstående på mig och pekar ut genom fönstret mot några färgglada baracker.

- Ja, och så finns ju Blue Ice Bar hundra meter längre ner längs vägen med förstås.

Skönt. Stadsbon-kommer-till-vischan parodin är i alla fall avklarad. Vi studsar

strax vidare med helikopter till något som faktiskt är ett samhälle, Narnotalik, där vi spenderar ett par dagar. Sista biten in i Tasermiutfjorden går med båt under befäl av styrman Sören, vars röst för tankarna till en stenkross.

Efter att ha lastat av båten och vinkat farväl till Sören, slår vi upp våra tält på sandstranden och tillbringar resten av

dagen med att spankulera omkring i omgivningarna och samla musslor. Platsen är vansinnig, fjorden slutar med ett gigantiskt isfall. Med inramning av kilometerhöga väggar brakar inlandsisen rätt ner i fjorden. Jag känner mig långt hemifrån. Staden jag växte upp i hade visserligen också berg och vatten - Vättern och Vistakulle - men det här är något helt annat.

Mattias följer på nytursförsöket på Double Action, åttonde repen. Bild: Henrik Nilsson

Första åsynen av Hermelnbjergs sagovägg.
Bild: Mattias Selldén

Frutti del mare. Bild: Mattias Selldén

Återhämtning i basecamp. Bild: Mattias Selldén

Dalen vi har tittat ut, som ligger ett par timmars vandring från stranden, domine-
ras av relativt flacka formationer, vilket pas-
sar oss bra. Vi är ju inga big-wall klättrare
utan inriktar oss på att klättra fritt i alpin
stil. Big-wall verkar ju mest bara krångligt.
Inget för oss. Stället är inte desto mindre
imponerande, bjässar större än det mesta
jag sett står uppradade på båda sidor dalen,
vissa klättrade, vissa inte. En liten grön is-
sjö i mitten, och obegränsade mängder sten
kompletterar vårt hem för de närmsta veck-
orna.

Yrvaket bigwall-intresse

Väl på plats utbryter febril aktivitet. Jag
och Martin klättrar vad vi trodde var en ny-
tur, på en topp som heter Tinninertuup III.

Calle och Mattias repeterar Rapakivi road
på Tinnertuup IV vilken Martin Jacobsson
och Ola Knutsson etablerade för några år
sedan (Bergsport december 2004). Båda
replagen gör var sitt försök på den branta
nordväggen av Hermelnbjerget. Båda försö-
ken resulterar dock i att vi får vända med
svansen mellan benen när det blir för svårt,
för löst, eller att klockan blir för mycket.

Trots motgångarna så börjar den branta
miljön väcka nya främmande tankar inom
samtliga av oss. Hängande stand...mmm...
leap frog...ahha...hissa säck.. hurra! Plötsligt
är det bara de branta formationerna i dalen
som känns intressanta. Under en vilodag
nere vid fjorden tillverkas raskt två sittplan-
kor (för hängande stand) utav drivved och
vi börjar fundera på hur det egentligen går

till det där med att hissa säck.

Under en uppvärmningstur en av de för-
sta dagarna kommer Calle upp till ett pass
strax innan mig och Mattias, och börjar
yla oartikulerat. När vi också kommer upp
förstår vi vad det handlar om. Hermelnbjer-
gets ösvtvägg, som ingen av oss varken sett
bilder av, eller hört talas om ligger framför
oss. Rena svepande diedrar leder upp till en
krenelerad toppkam halvt om halvt insvept
i dimma. Calle är fast. Från den dagen är
det ett evigt tjatande om att klättra väg-
gen. Problemet är att anmarschen är lång
och besvärlig, över rasbranter och glaciärer.
Jag och Mattias bestämmer oss senare för
att klättra västväggen på samma berg, ett
gigantiskt rasområde har lämnat en rensku-
ren vackert gulaktig vägg, medan omgiv-

Återhamtning i basecamp.

För mycket av det goda. Bild: Mattias Selldén

Henrik Nilsson följer. Bild: Martin Urby

ningarna ser relativt ruttna ut. Samtidigt skall Martin och Calle skall klättra östvägen och Calle får en, i hans ögon, utmärkt idé.

- Jamen då kan vi ju kliva över kanten när vi kommit upp och fira av på er firningspist, så slipper vi gå tillbaka!

Optimism är nästan alltid bra, men när planerna innefattar en icke-existerande firningspist på en oklättrad stenvägg så går det lite för långt.

Välta sten

På första stand på gula väggen, som vi så fantasifullt döpt den till, ska jag börja hissa och ställer mig i fotslingan. Ingenting händer. Block och riktig hissäck hade inte skadat. Allt eftersom utvecklar vi ett system

där förste och andre mannen synkroniserat drar på var sitt håll.

Förste mannen ropar:

- Dra! Så drar vi.

- Dra! Så drar vi, igen.

Det är bara trumslagaren från ett galärskepp i Asterix som saknas. Klättringen är dock fantastisk, vi följer ett jättelikt dieder och klippkvaliteten blir bara bättre och bättre ju högre vi kommer. Vid 2 tiden, efter 22 timmars slit, har vi etablerat oss på en ganska usel bivackhylla. Efter någon timmes sömn bestämmer vi oss för att lämna aid- och bivackutrustning, samt det mesta av vattnet, och försöka toppa ut under dagen och återvända till hyllan innan det blir mörkt.

Vi känner oss ganska slitna från gårda-

gen och allt går i ultrarapid. 14 replängder ovanför glaciären konstaterar vi att vi aldrig kommer att hinna upp och ner under dagen. Det är heller ingen av oss som är upplagd för en stå-och-hoppa bivack, så vi firar av.

En av fördelarna med att klättra mitt i ingenstans är att det är helt tillåtet, och ibland till och med nödvändigt, att välta ner sten. Vid ett tillfälle tittar jag ner på Mattias som, med ansiktsuttrycket hos en skolpojke redo att hålla socker i rektorns bensintank, knuffar till ett block stort som en mikrovågsugn. Det brakar in i en hylla strax nedanför oss för att sedan fortsätta sin ensamma färd mot glaciären.

Tillbaka i lägret ramlar Calle och Martin in ett dygn efter oss, lyriska efter att ha top-

grönland

pat ut östväggen (se separat artikel). Som tur var hade de ändrat sina planer på att använda den imaginära firningspisten, och fick krypa till korset och gå samma väg hem som de kom.

En vecka senare är en ny linje rekad. Rep och rack ligger och väntar vid insteget. Då kommer regnet. Tiden börjar rinna ut och jag klafsar upp till insteget för att hämta grejerna. Genom kom-radion skrålar Nationalteatern "Jag vill inte gå i dimman". Jag kan inte annat än hålla med. Morgonen därpå skiner solen från en blå himmel, men loppet är kört och sten-kross Sören väntar på fjorden.

Calle följer första repen på ett nytursförsök på Hermelnbjergs nordvägg. Bild: Mattias Selldén

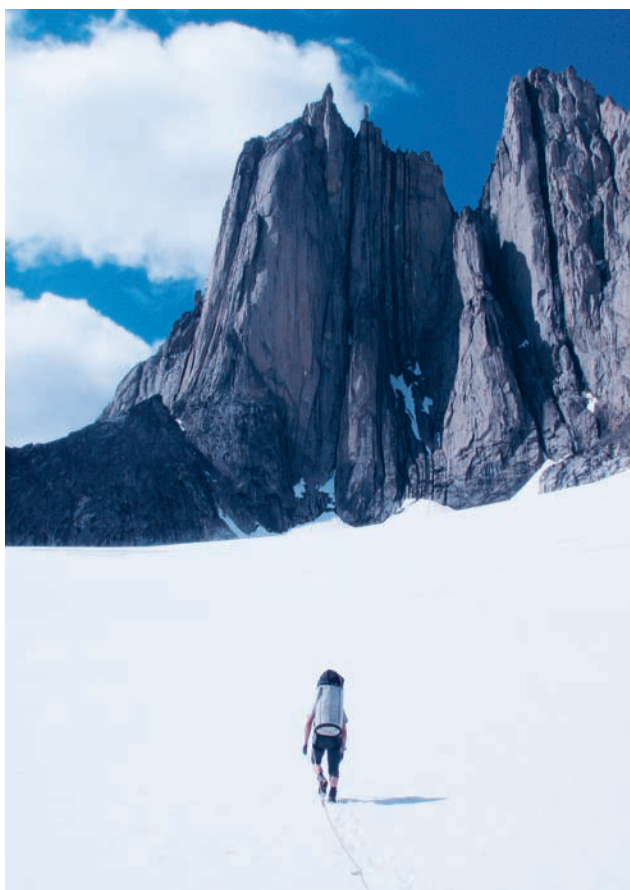
Mattias och Calle halvvägs upp på Rapakivi road. Bild: Mattias Selldén

Storfeskarn Calle

Basecamp. Bild: Henrik Nilsson

Calle på tung anmarsch mot Hermelsbjerg. Bild: Martin Urby

Martin på fjärde replängden på Hermelsbjergs östvägg. Bild: Calle Martins.

The Corner och Mount'n Fayette *Svenskar på spektakulär nytur*

Text: Calle Martins

- Du vet att det kommer bli den bästa och tuffaste turen du någonsin gjort.

- Du ser ju linjen!

- Det kan inte vara många som sett väggen före oss, annars hade den ju gjorts!

Jag hör min egen röst när jag tjarar på Martin. Den låter så självsäker. Någonstans finns den väl, tryggheten. Men väggen ser brutal ut och ligger lite för långt bort. Jag är inte helt övertygad att det är en bra idé. Men den självsäkra rösten fortsätter missionera. Vi tar oss inte vatten över huvudet. Vi är kärva och kompetenta. Vad håller jag på med? Försöker jag visa mig på styva linan? Väntar jag bara på att de andra ska tala mig till rätta?

Det första vi gjorde när vi landat i vår framskjutna basläger var att dra iväg på en scrambling upp på närmaste topp. Vi ville inleda med lite gemytklättring, få känsla för området, titta på leder och nedstigningar. Kartan visade en fin rygg med långt mellan höjdkurvorna på baksidan av berget. Vi gick runt och började klättra.

Ridå. Kartan var full av lögn och den ruttna klippan täckt med lav. Kallas det klippa om det är sockerbitar hoplimmande med sand? På Grönland får man äventyr. Men scramblingsäventyret ledde oss till en sagovägg. En sagovägg för stora barn. Mordor. Jag är ett stort barn, jag var fast. I camp tar jag en whiskeypinne och zoomar i bilderna. Klart som korvspad att dritisiman går. Martin Urby tar en för laget och hänger till slut på killen som inte kan hålla käften.

Några dagar senare anländer vi under väggen med en strategi som känns realistisk. Vi sätter fasta rep på de första 70 metrarna och bygger bivack vid insteget. Tanken är att vi nästa dag ska klättra upp till den första hyllan. Men den är högt upp. Vet att jag borde sova men är alldeles för exalterad. Martin är smartare, han snarkar. Klockan fem är soluppgången över och jag får väcka honom.

"Skit det här blir brant" tänker jag på stand efter tredje replängden. Stenbombardemanget som anföll medan vi stod på startslabben tvingade oss ett dieder längre åt vänster. Till den riktiga linjen.

Brantare och med ett tak. Men vi har tur. Formationer dyker upp och taket visar sig vara det minsta problemet under dagen. Det är välsäkrat och inte svårare än att vi kan friklättra allt, sånär som på ett häng. Jag åker på en replängd där jag fightas desperat. Graden 7 (6c+) passar området grader men i Göteborg hade den stått som 6+ bredvid Y-sprickan och Ulf Björnbergs.

En sovsäck, två klättrare

Sent på eftermiddagen är jag helt vilse. Jag undrar vart den tänkta bivackhyllan tog vägen och drar en repa på 61 m med ett 60m rep och ett 55m släprep. Medan jag hissar säcken och Martin jumarerar tänker jag att jag inte vill veta hur han löste det. Martin leder vidare och åtta meter senare står han på hyllan från himlen.

Det är Martins tur att sova i sovsäcken. Han har mage att gny lite när han tar av sig sina kläder och ge dem till mig. Riktigt dåligt koncept. Hur kom jag på det? Jag är trött och sliten men sover inte. Halvsitter obekvämt och fryser. Framåt småtimmarna ger jag upp och försöker istället lista ut var vi är. Värmer kamerabatteriet i armhållan och zoomar i rekognoseringsbilderna. Vår tilltänkta bivackhylla var inte alls en hylla och hyllan vi nu vilar på syns inte i

kameran. Jag fnissar åt vår osannolika tur. Dock har vi hamnat lite högt och måste traversera. Nästa dag kommer linjens kritiska punkt. Hörnsystemet vi följer går från väggens fot till topp. Halvvägs bryts hörnet av en replängd blank vägg. I kameran syns ett mörkt streck, som en svag skugga. En spricka? Vi hade stött på liknande skuggor tidigare som inte var mer än blöta stråk och färgskiftningar. Skulle det ens gå att aida?

Nästa dag fortsätter vårt flax. Martin följer en travers av juggar från bivacken tillbaka in på linjen. Skuggan i kameran visar sig vara en 30 m lång Camelot #1 splitter, bitvis överhängande. Jag har för få kammar i rätt storlek och vågar tillslut inte trycka in fler "thumb-stack jamm". En ynklig röst ropar "ta". Sänks ner, rensar, får med mig kammarna och kan fortsätta.

Häriifrån avtar svårigheterna successivt och dagen flyter på. Vi tar toppbilder i kvällsljus. Avfirningen är lång och vi bestämmer oss för att sova en natt på toppen. Det är min tur att ha sovsäcken. Varm, mätt och tillfreds somnar jag. Någonstans finns den, tryggheten.

Bivack med utsikt. Toppen av Hermelnbjerget efter en lyckad nytur. Bild: Martin Urby

GRÖNLANDS- EXPEDITION 2009

Expeditionsdeltagare

Henrik Nilsson henriknils@gmail.com
 Martin Urby martininstruktor@yahoo.com
 Calle Martins callekaktus@gmail.com
 Mattias Selldén mattias.sellden@gmail.com

Leder

Nedan förklarar vi lite mer ingående vad och hur vi klättrade. För ytterligare detaljer och ledbeskrivningar, kontakta oss gärna via mail.

THE CORNER OF MOUNT'N FAYETTE, 6C+, 15 RPL. / 550 M. NYTUR.

Calle Martins & Martin Urby. 18-21.07.09

Stilig linje mitt på Hermelnbjergs östvägg. Vilt och otillgängligt! Förstemannen klättrade fritt och andremannen gick på jumar. Förstemannen tog häng vid två tillfällen under klättringen. Två bivacker på berget.

DOUBLE ACTION! (GULA VÄGGEN), 6C, 14 RPL. / CA 500 M. NYTURSFÖRSÖK.

Henrik Nilsson & Mattias Selldén . 18-20.07.09

Följer huvudsakligen en jättstor diederformationen på Hermelnbjergs västvägg. För att toppa ur turen krävs ytterligare ca 350 m klättring. Förstemannen klättrade fritt och andremannen följde i blandad stil. Förstemannen tog ett fall, och en pendel gjordes under klättringen. De tre första reporna fixades den 18e. En bivack på berget.

RAPAKIVI ROAD, E3 5C, CA 25+ RPL. / CA 1300 M. REPETITION.

Calle Martins & Mattias Selldén . 13-14.07.09

Förstemannen och andremannen ledde resp. följde samtliga replängder fritt. En bivack på berget.

MIDNIGHT CHILDREN, 6B+, CA 20+ RPL. / 800 M. DELVIS NYTUR.

Martin Urby & Henrik Nilsson . 10-11.07.09

Ny fristående inledning som sedan ansluter till en tidigare etablerad tur, Nalunaq (Grmovsek-Grmovsek, 2008.) Förstemannen och andremannen ledde resp. följde samtliga replängder fritt. En bivack på berget.

FÖRSÖK 1 PÅ NORDVÄGGEN, 6C, 4 RPL. / 120 M. NYTURSFÖRSÖK.

Calle Martins & Mattias Selldén, 10.07.09

Längst till höger på Hermelnbjergs nordvägg, kallas för Triangelväggen.

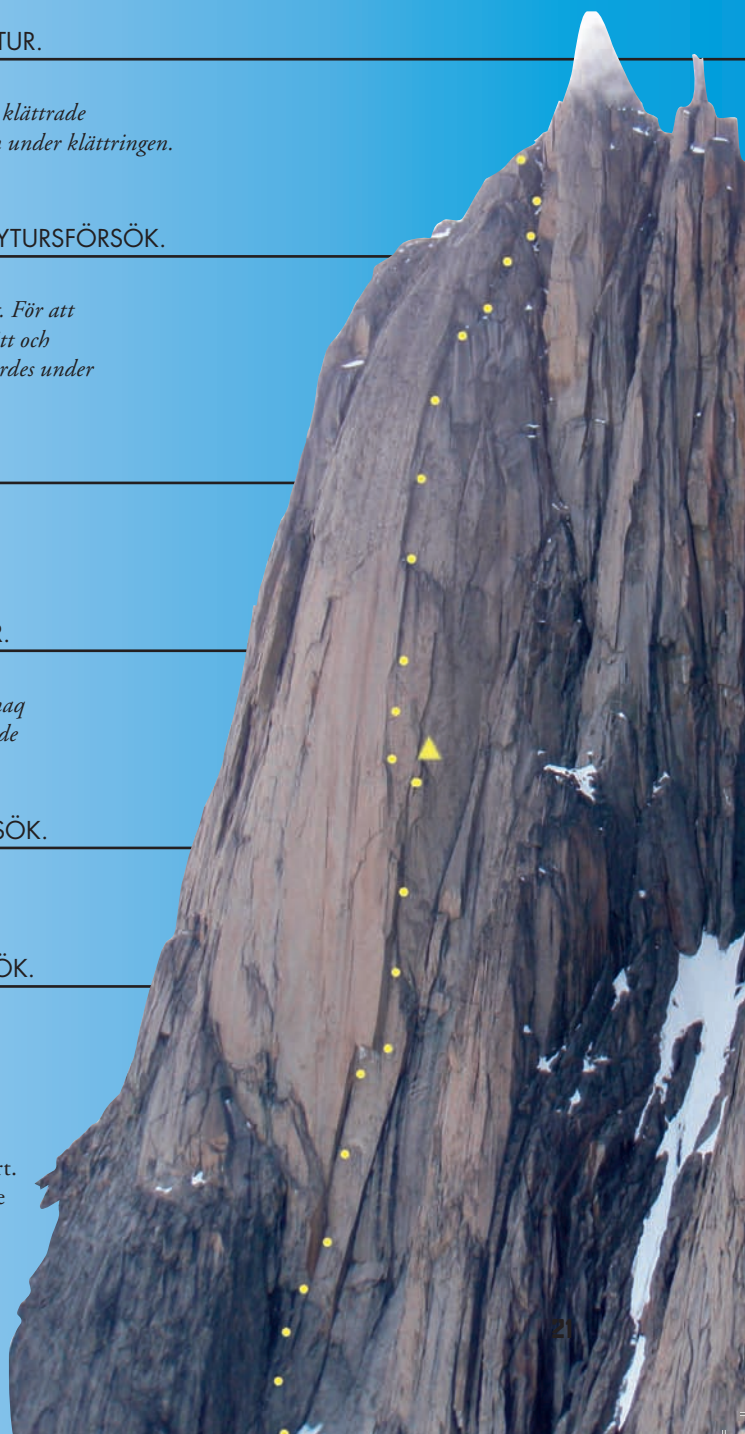
FÖRSÖK 2 PÅ NORDVÄGGEN, 6C, 9 RPL. / 250M NYTURSFÖRSÖK.

Henrik Nilsson & Martin Urby. 14.07.09

Stora hörnformationer till höger på Hermelnbjergs nordvägg, kallas för Triangelväggen.

Mer information

Under senare år har vi publicerat ett flertal artiklar om Grönland i Bergsport. För mer information om logistik och tips inför resan hänvisar vi till följande nummer: Nr 116, December 2002. Nr 124, December 2004. Nr 143, September 2009.

KOMMUNIKATIONSMISSAR OCH SLARV INOMHUS

Nästan varje gång jag klättrar inomhus ser jag ett antal exempel på svajigt säkringsmannarbete. Därför började jag undra om inte resultatet av detta borde synas i säkerhetskommitténs incidentdatabas. Trots mina förningar blev jag överraskad. Resultatet är övertydligt, skriver Ingemar Gråsjö från Säkerhetskommittén.

En central del av arbetet i säkerhetskommittén går ut på att samla in, sammanställa och publicera resultat av inrapporterade incidenter och olyckor. Vår förhoppning är att resultaten skall tala för sig själva och stötta klättrarens egen riskbedömning. Den bästa säkringen sitter ju inte i racket eller berget utan mellan öronen. Jag har gått igenom vår rapportsammanställning 2000-2007 och funnit en del anmärkningsvärda resultat.

Lite fakta till att börja med. Vi har 337 incidentrapporter totalt, varav 195 avser olyckor. 66 rapporter avser klättring med rep inomhus (alltså inte boulderolyckor) varav 24 är olyckor. Kortbeskrivningarna (se nästa sida) indikerar att flertalet, 20 av 24 olyckor, beror på hanteringsfel, såsom säkringsmannafel eller kommunikationsmissar. Endast 4 olyckor beror på annan orsak eller ofrånkomlig otur. Allt säkerhetsarbete till trots är klättring ändå till sist en farlig sport.

På samma sätt har jag hittat 122 olyckor utomhus vid repsäkrad klättring. Endast fyra (4!) av dessa olyckor beror på säkringsmannafel eller kommunikationsmiss.

Erfarenhet spelar in

Som vanligt med sådant här material – det kan inte sägas nog många gånger – säger det inte nödvändigtvis så mycket om vad som händer totalt sett utan visar bara fördelningen av vad som rapporterats in. Lika fullt representerar materialet den bästa information vi har och den indikerar att säkringsmannafel är mycket mer utbrett inomhus än utomhus. Den dominerar i alla fall som olycksorsak. Parat med vad som kan iakttas på vilken inomhusvägg som helst är det ett rimligt antagande att materialet i grova drag avspeglar faktiska förhållanden.

Låt oss titta på hur erfarenhetsnivåer

fördelar sig. För samtliga 195 rapporterade olyckor (både ute och inne) uppger 19% att de är mycket erfarna, 47% erfarna och 34% nybörjare. Bland de 24 repklättringsolyckorna inomhus uppger sig 4st (17%) vara mycket erfarna, 6st (25%) erfarna och 13st (54%) nybörjare. 1 av olyckorna saknar uppgift om erfarenhetsnivå.

Andelen hanteringsfel med repbromsen som huvudorsak fördelar sig ungefär jämnt (4 av 5 olyckor) inom samtliga tre grupper. I gruppen mycket erfarna berodde samtliga fyra olyckor på hanteringsfel med repbromsen. Hur de tre erfarenhetsnivåerna fördelar sig bland klättrare i stort vet jag inte. Rimligen är dock andelen nybörjare större inne än ute.

Varför är då säkringsmannafel vanligare inne än ute? Det bör noteras att antalet klättrare och klättermeter gissningsvis är klart större inne än ute, vilket måhända gör skillnaden något mindre dramatisk än den ser ut. Det riktigt intressanta här är emellertid att en distinkt kategori av olycksorsaker som alla har med repbromshantverk och kommunikation att göra är så dominerande och att det torde ligga inom räckhåll att drastiskt minska antalet sådana olyckor och således nära nog eliminera olyckor inomhus.

Ett uttömmande svar kräver djupundersökning, men jag tillåter mig att spekulera lite. Kanske är ni som arbetar i hallar intresserade av att gräva vidare och fundera över situationen i er hall. Det är relativt många nybörjare inblandade. Har de gått kurs? Vilken kurs? Hur ofta klättrar de? Krävs grönt kort i din hall? Ställs rätt krav för att erhålla grönt kort? Är folk i omgivningen för blyga eller missriktat hänsynsfulla när något ser skumt ut?

Handlar det om attityd eller falsk trygghet? Det är varmt och ombonat i en klätterhall, ungefär som på ett gym, och med

mer uppsluppen stämning än utomhus, där ju allvaret i en lång runout eller liknande gör sig påmint förr eller senare. Dessutom har jag aldrig gillat de riskbagatelliserande budskap som florerar då och då, här och där. "Bla, bla, bla, klättring är inte farligare än korpfboll, bla, bla." Njaaa, väldigt få korpfbollsspelare riskerar ett tiometers fall rätt ner i betongen pga. en försumlig vänsterback. Slutdiskuterat. Att bejaka klättring som en farlig sport måste vara utgångspunkten i allt säkerhetstänkande. Kamratkontroll, noggrannhet, krav att din säkringsman är uppmärksam på din klättring. Det är ditt liv, dina ben, knän, rygg, huvud det gäller.

Störningsmoment

Finns det onödigt många störande moment inomhus? Låt mig först vara lite magiskt gubbig. Suggestiv Rammstein – ytterligare ett gymkulturarv - på hög volym är skönt, men underlättar inte kommunikationen. Och ännu mer basalt: erkänn att rumpen på spänstfenomenet som klättrar leden bredvid mer än en gång har stulit uppmärksamhet från säkrandet.

På vissa ställen springer det runt hundar och småbarn utan styrning. Ibland har jag sagt till föräldrar eller hallpersonal. Oftare har jag ignorerat det, men jag har aldrig gillat det. I en simhall skulle det aldrig accepteras. Säg ifrån om det är någonting som fungerar illa! Återigen - det är ditt liv det gäller.

Nå, sura reflektioner i all ära - beslutet att klättra på ett visst ställe eller låta bli, med hänsyn till Rammstein, hundar, wobblig säkringsman eller annat är sist och slutligen klättrarens eget.

Be careful in there!

*Text: Ingemar Gråsjö,
säkerhetskommittén*

Några exempel på olyckor

Följande beskrivningar är hämtade ur förbundets incidentdatabas. De är utvalda som exempel på inomhusolyckor där slarv och kommunikation ligger bakom incidenten.

- 1 Topprepsfall, klättervägg utomhus. Klättrare faller vid toppen av väggen med dåligt hemtaget rep som virats runt armen, och sliter av tricepsmuskeln när fallenergin först upptas runt armen. => Hanteringsfel
- 2 Nedsänkning, topprepsklättring inomhus. När klättraren når toppen och släpper greppen för att bli nedsänkt faller denne istället 8 m ner till golvet. Åttaknuten var ej korrekt inknuten i selen och var därför fortfarande intakt i änden på repet efter fallet. Allvarlig kroppsskada. => Hanteringsfel
- 3 Nedsänkning. Säk-ringsmannen sänker med gri-gri, öppnar handtaget för mkt och släpper inte handtaget, vilket resulterar i fritt fall 4 m, markfall. Slår i fötter, sen rygg, sist huvud. Inga skador inrapporterade. Säk-ringsmannen är nybörjare. => Hanteringsfel
- 4 Topprepsklättring inomhus. Säk-ringsman sitter långt (20 m !!) från vägg. Repet tar slut under nedsänkning och löper ur repbromsen, Grigri. Fall 5-6m, Ambulans. => Hanteringsfel
- 5 Fall på klättervägg. Topprepsklättring. Koppling till sele med skruvkarbin. Troligtvis i stödslinga för benslingor som lossnar. Svåra men inte livshotande skelletskador. => Hanteringsfel

Allvarlig olycka på inomhusvägg

Det är strax före jul 2009. 39-åriga Frank Persson, med över femton års klättring bakom sig, håller på att knyta in sig för ett topprepsförsök på en tävlingsled på Klätterdomen. Frank, far till en ettårig pojke, är trött efter ett par sömnlösa nätter. Medan han knyter in sig blir han distraherad.

- Det hände en del runtomkring, jag pratade med kompisar jämte, och det strulade med kripåsen.

Väl uppe på leden tar han sig fram till kruxet på ungefär tio meters höjd. Där tar säk-ringsmannen hem ordentligt på repet - som lossnar från selen. Frank hänger i två små crimpers. Det finns inga större grepp inom räckhåll. Han ropar ner att han är osäkrad och behöver hjälp. Folk på golvet börjar leta efter lösa mattor, men allt sitter ordentligt fast. Säk-ringsmannen klättrar upp i repet på leden jämte för att om möjligt nå Frank med ett rep, men avståndet i sidled är för långt.

Till slut orkar Frank inte hålla greppen längre. Han gör ett kontrollerat uthopp.

- Ungefär som man ramlar ner från en boulder med lite kontroll, berättar han efteråt.

- Men jag insåg att det skulle göra ont, för det var alldeles för högt och golvet var hårt.

Frank landar på fötterna och är vid medvetande när folk rusar till. Så småningom kommer ambulansen. Frank har krossat båda hälarna, komprimerat ett par kotor, fått ett öppet benbrott i handleden och en bruten knoge. Jobbigt för en småbarnsförälder. Men han överlevde.

- Man blir bekväm och slö inomhus, konstaterar Frank.

- Skärpan trubbas av när det känns avslappnat och tryggt. Men man måste komma ihåg att man slår sig inomhus också. Det var rent fä-nigt slarv det hela, sammanfattar han.

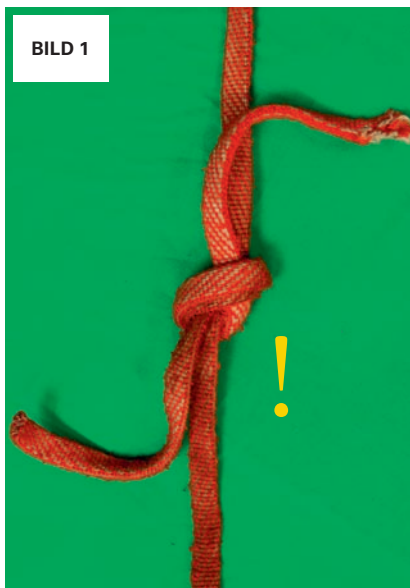
I motsats till vad som påstås i tidigare rapporter i nyhetsmedia orsakades olyckan alltså av slarv vid inknytning. Inga materialfel eller andra orsaker har konstaterats. Den självklara slutsatsen: Det är viktigt att behålla skärpan och kolla varandra även vid klättring inomhus.

Text: John Liungman

HUR HALA ÄR DINA SLINGOR?

Dynema/Spectras hala egenskaper diskuterades senast i Bergsport #140 (sid. 6). Vi har i Sverige en rapporterad incident på knuten dynemaslinga, som vid måttlig belastning började löpa i knuten. Genom mailutväxling med Beal har jag sedermera fått bättre förståelse för problematiken.

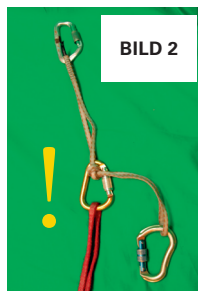
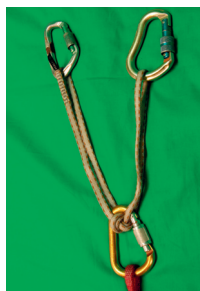

Då Beal har knutit slingor på Beal SD 150 (15 mm "Dynema" på lösmeter, 50% Dyneema och 50% nylon) med vattenknop, har alla slingor brustit i knuten vid belastningar över 20 kN (vattenknopen har alltså inte glidit).

Beal varnar dock för risken att knutar på detta material kan arbeta sig upp under transport. Tillverkaren varnar också för att knyta slingor av styckade sydda dynemaslingor (bild 1), då dessa är tillverkade av nästan enbart dynema-material, som är mycket halare än dyneema/nylon-blandningen. Min rekommendation är alltså att bara använda färdigsydda dynemaslingor.

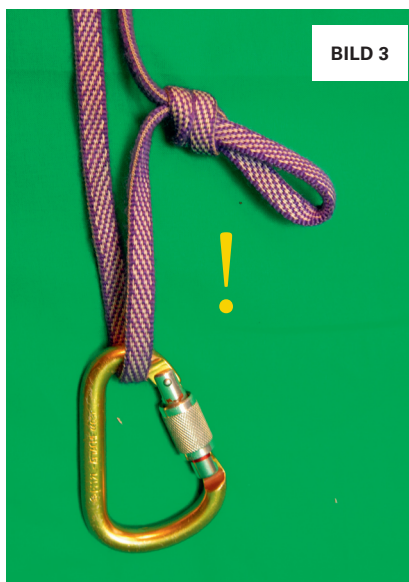
Men även sydda slingor i detta material kan kräva eftertanke. Det är svårt att veta hur knutar uppför sig med så låg friktion, och vi pratar nu inte om att skarva ihop slingor, utan om typiska situationer med sydd slinga i standplats. Här följer några varianter där det är värt att vara uppmärksam.

- Standplats sammanlänkad med 120 cm dynemaslinga, med "hundben" (överhandsknop) vid centralpunkten (bild 2). Om t.ex. en standplatssäkring brister och överhandknopen i centralpunkten blir ut-

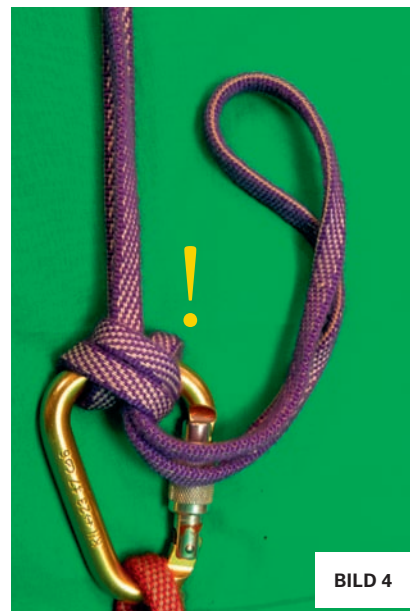

satt för belastning – vad händer? Då kan den hala egenskapen få knuten att förflytta sig en bit med resulterande lägre chockbelastning på den kvarvarande säkringen.

- En slinga i en standplats är kortad genom att slingan knutits av med överhandsknop (bild 3). Knuten kan här vandra eller gå upp helt, med konsekvensen att fallet riskerar bli längre och möjlig chockbelastning.

- Ett användbart sätt att koppla en slinga i en karbin är att slå en överhandsknop runt karbinen med hela slingan (alltså dubbelt, bild 4). Här litar vi alltså helt på friktionen, och med dynema riskerar knopen glida och faliera helt!

Tilläggas bör att i dessa scenarior skulle det dessutom kunna ske en värmeutveckling - hur stor denna kan bli och om dyneemaslingan skulle brännas av vet vi inte. Detta är ämne för framtida artikel.

Som "gammal räv" är min personliga rekommendation fortfarande: köp endast sydda dynemaslingor, om du inte vet säkert att du knyter bättre knutar än jag och har bättre koll på din utrustning än jag! Och skarva repsnöre för tex cordelette med trippel fiskarknop (bild 5)!

A. Rafael Jensen
Auktoriserad instruktör och
medlem i säkerhetskommittén.

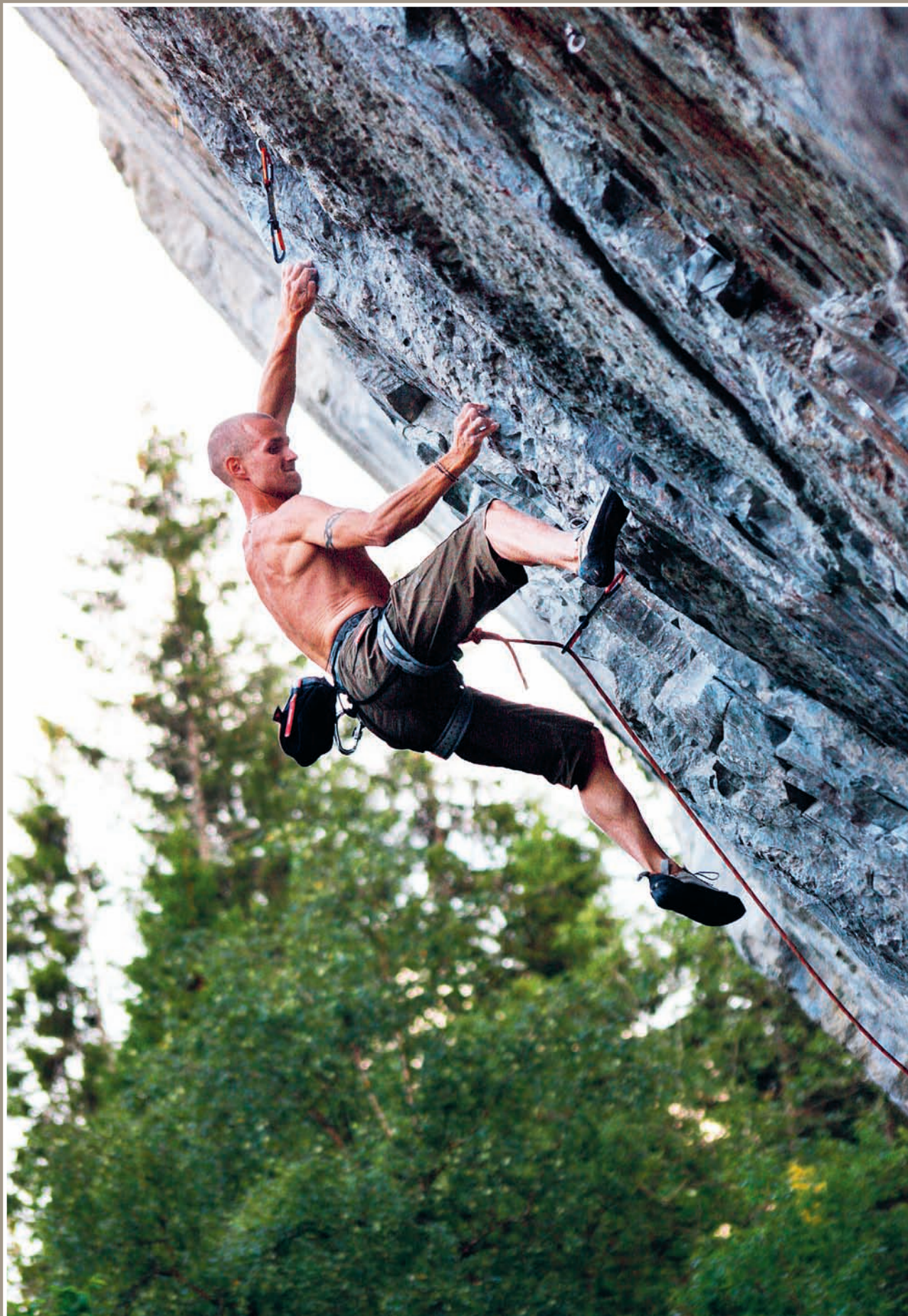

Bohuslänska Skälefjäll bjuder på många förstklassiga sprickor på välsäkrad fast granit. Peter Schön jammar sig uppför fingersprickan Hassan chop 7+. Bild: POA / www.poaphotography.com

Piolet d'Or-belönade Marko Prezelj klättrar WI på Bhagirathi 2, ca 500 meter ovanför insteget. "Detta är repan efter kruxet. Vi var lite sena så solen värmdde på och isen började trilla ner", berättar Prezelj. Bild: Luka Lindic.

Urban Dufva jobbar på leden Tro på Mirakel (8b+), vid sportklippan Hell strax utanför Trondheim i Norge.
Bild: Alexander Rydén

Martin Urby får sovsäcken, Calle får kläderna. Bivack på Grönländsk storvägg. Bild: Calle Martins.

Hermelnbjerg på Grönland badar i varm kvällssol. Bild: Mattias Selldén.

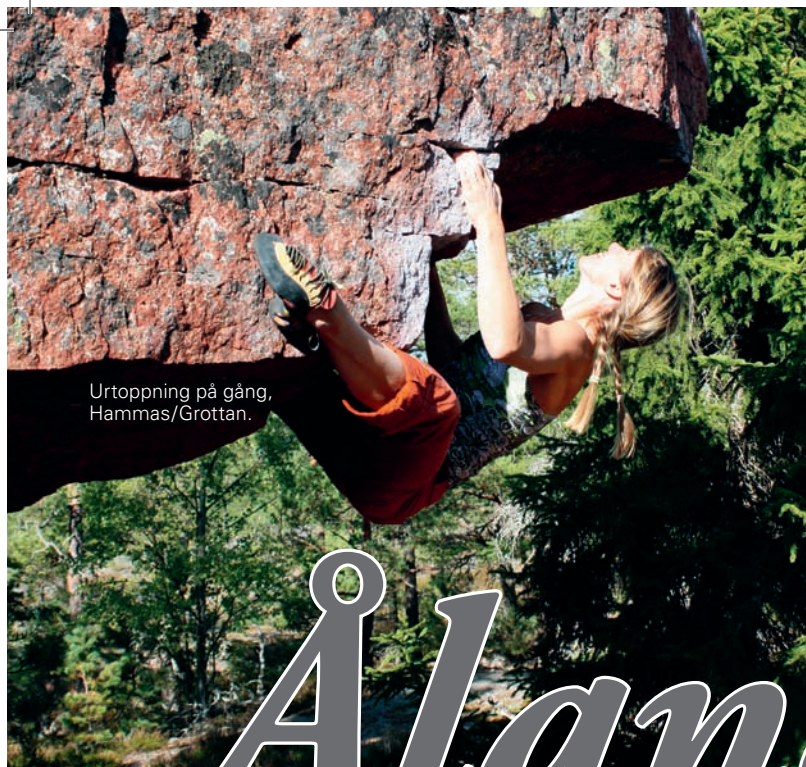
skarpladdat

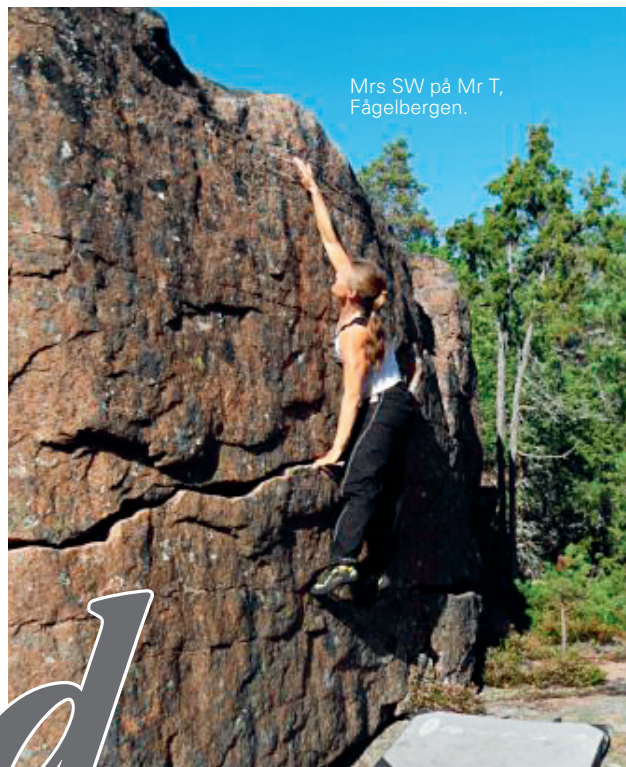
Fredrik Sträng klättrar vid Gullmaren i Bohuslän. Bild: Annelie Pompe

Överst: Feta isar vid Saltkälleforden, Bohuslän. Bild: Rickard Larsson
Nere till vänster: Niklaes Nathén vid Kroka i Rjukan. Bild: Per-Rune Andersson / Uteguiderna
Nere till höger: Stefan Lindblom där isen övergår i klippa. Ägelsjön, Norrköping. Bild: Martin Urby /www.vertikalguiden.se.

Urtoppning på gång,
Hammas/Grottan.

Mrs SW på Mr T,
Fågelbergen.

Åland

BOULDERING FÖR ALLA SMAKER

Text och bild: Tina, Emil, Daniel och Annika

Det har väl inte undgått någon att klättersverige fortfarande håller på att föryngras. För de som tycker att familjelivet ska kombineras med klätterlivet, inte bara på gymet, kan denna läsning kanske inspirera. Att åka till Åland handlar kanske inte först och främst om det perfekta sticket eller hårda press, iallafall inte om man åker dit som nybörjare och/eller med sina barn. Åland handlar lika mycket om att njuta av livet, med hjälp av sin favoritsyssla, bouldering. Åland har så fantastiskt mycket att erbjuda, något för alla.

Vi var två familjer som åkte till Åland i september 2009. Några erfarna och några helt och hållet nybörjare. Tina och Emil som varit där ett par gånger (senast ett par veckor tidigare!) visste vad de hade att vänta, medan familjen Wandebäck hade en helt och hållet blank sida att fylla.

Bilresan från färjeläget på Eckerö till Geta bjöd på röd solnedgång över äppelodlingar och röda granithällar vilkas åsyn fick svettpärlor att tränga fram på fingertopparna. Väl framme installerade vi oss i stugorna vid Soltuna, som vi hade bokat i avsaknad av husvagn. Vi invaderade det inte allför överdimensionerade köket som de stugboende har tillträdde till. Tur att barnfamiljer har lite andra tider än övriga! Kvällen blev tidig och natten bjöd på regn.

Lördag morgon vaknade vi upp till en klarblå himmel och det kliade i fingrarna. Våra kära vänner laddade med en joggingtur i morgonsolen. Hmm, tänkte vi, det var en seriös uppvärmning, men å andra sidan visste de ju inte riktigt vad som väntade.

Hade vi glömt berätta att man kan bli rätt trött av att klättra? Vi laddade med en stadig frukost och packade ihop utrustningen. Allt skulle med, paddor, matsäck, krita, lördagsgodis och underhållning för barnen. Sedan gav vi oss av mot Grottan.

Grottan bjuder på brant bouldering. Där finns även ett block som har ett par fina vertikala problem. Det sköna är att det går att klättra precis var man vill, börja här och sluta där. Man kan helt enkelt leka ledbyggare utomhus. Vi hittade något för alla, brant och juggigt för den skadade, hårt för den hårda, lätt för nybörjare, många grepp för barnen och fikaplatz i solen. Att leka kurrägömma eller jaga drakar i grottorna är ju dessutom underhållning för både stora och små!

Daniel och Annika lärde sig snabbt vad att "sälå" egentligen betyder. Kidsen upptäckte att stenar kan vara perfekta gungbrädor och att drakar kanske ändå finns på riktigt. Tina och Emil hittade och tickade ett par gamla och nya projekt. När eftermiddagen började närma sig var de svettpärlande fingertopparna rosa och armarna ovilliga att jonglera med fler kettlebellbarn. De stackars fötterna på Daniel var så ömma att de skrek vänligt men bestämt NEJ, när han försökte dra på sig skorna för ett sista försök på problemet som Clara, 7 år, redan tickat av för länge sedan. Kanske började även morgonens joggingtur/uppvärmning ta ut sin rätt. Var sak har sin tid och nu var det tid för rekreation, det vill säga bastu, uppfriskande dryck, mat, avkoppling och fästingköll, dessa små otyg verkar även ha

arbetstillstånd på Åland så dessa små elakingar kommer man inte ifrån ens här.

Vill man komma ifrån trängseln i köket vid stugorna kan man glida i kritstreckskostymen och sitta vackert vid vita dukar på restaurang. Alternativet är att gå till cafét och beställa en hamburgare med timjandoftande dressing iförd den kritiga boulderkostymen. Valet är ditt!

Till slut återstod bara nattning av alla barn och därefter obligatorisk afterclimbtaxfreeöl och sedan dags att svida om inför daten med Nukkumatti (John Blund) som efter en heldag vid Grottan passade tiden noga. En stund senare befann vi oss alla i drömmarnas värld och inte ens där kom vi undan från klättringen.

Dag två beslutade vi oss för att besöka Fågelbergen. Som tur var förbarmade sig ett annat gäng från Sverige och Finland över oss och vi fick guidning dit eftersom det var första gången dit för samtliga i vårt sällskap. Vi blev lovade 20 minuters anmarsch med viss reservation. Vi har lärt oss av erfarenhet att detta med reservation är något man inte ska bagatelisera när man pratar med unga fräscha, barnfria bouldrare om anmarsch. Mycket riktigt, våra snälla guider spurtade iväg med lätta steg genom blåbärsskog som gav oss en naturligt hinder och trippade vidare över mindre våtmarker. Som gaseller skuttade de över lägre klippavsatser och gled glatt över fuktiga berghällar. Själva kom vi fram efter 50 minuter, med blåa tungor, genomsvettiga, med hjärtat i halsgropen, vagnen övergiven halvvägs i skogen, konkandes på klätterutrustning,

Deep Water Solo på Fågelbergen, Åland.

Clara njuter bouldering vid Grottan.

matsäck och trötta barn i blandade åldrar. Fast vi fick oss ju en rejäl uppvärmning.

Vi återhämtade oss efter någon timme med hjälp av matsäck och njöt av en fantastisk utsikt över ett soldränkt Ålandshav. När taxfreechokladen började svämma över byxlinningen kom vi på att det var för att klättra vi kämpat oss dit så vi turades om att klättra och passa barn, i jämställdhetens namn. Även här hittade vi klättring med svårighetsgrader som passar alla men vi hann inte med så mycket då problemen låg mer utspridda och då utmarschen var densamma som anmarschen och vi hade en färja att passa. Besöket till Fågelbergen var värt besväret men hade förstås varit lättare om alla i sällskapet behärskar terrängen själva. Vi hade nog inte klarat det om vi inte haft vår egen Björnsherpa med oss, TACK!

Ta med badkläder för om du inte orkar klättra orkar du kanske ändå bada. Frivilligt eller ofrivilligt bad kan fås när man försöker ta sig till problemen som ligger på den lilla ön. Vi skippade detta äventyr, men de tappra som vadade över till ön bjöd på stor underhållning.

I slutändan skulle det visa sig att vädergudarna var på vår sida. Det erfarna gänget fick sitt gjort, nybörjarna en hel sida fullklottrad med positiva erfarenheter och nästan ett helt nytt språk att lägga till sitt CV. Även ölkylan blev påfylld vid hemkomst. På färjan tillbaka började vi direkt planera för nästa resa. Annika och Daniel hade blivit riktigt bitna, och det kändes kul att ännu ett gäng dragits till den underbara sysselsättningen klättring. ■

FAKTA ÅLAND

Åka till Åland kan man göra närsomhelst på året. Att åka över en helg är smidigt och du hinner med två hela dagars klättring om kroppen orkar. Mycket av klättringen är brant men vad du än hänger på kommer du ha kul. Lämna ticklistan hemma eller åk dit med höga förhoppningar om poäng på scorecardet. Vilket som passar dig och ditt sällskap bäst är upp till er.

Bor gör man med fördel i stuga vid Soltuna café, då har man 20 minuters promenadavstånd till ett par av klätterområdena - Grottan och Soltuna. Man kan också för en billig penning få ställa upp husvagnen på parkeringsplatsen vid Soltuna café. Att tälta går ofta också bra. Att slå en signal till Soltuna innan ankomst visar på god vilja från din sida och kan bidra till att dessa boendemöjligheter finns kvar även i fortsättning. Ålänningarna är fantastiskt trevliga och tillmötesgående.

Det finns fler boulderområden och även sportklättring på Åland så kolla in länkarna för mer information och vägbeskrivningar. Om du inte har möjlighet att tillfråga lokalbefolkningen om tillträde till vägar och parkeringsmöjligheter följ då alltid rekommendationerna du hittar på hemsidorna om varje klätterområde.

För mer info om resa, boende, access och topos:

www.eckeroelinjen.se

www.vikingline.se

www.27crags.com

www.visitaland.com/se/soltuna

MEDAN VI VÄNTAR PÅ VÅRSOL

KÖPEFLASKA

SIGG gör flaskor som funkar bra för klättring - lätta att hänga i en karbin, och tål närkontakt med svensk granit. Nu är de snygga också. Green Is The New Black kallas den här modellen på 1,0 l. Miljöbudskapet torde handla om att du slipper köpevattnet? Eller nåt... Ca pris: 239 kr

DRAKE MOT CAMALOT

Black Diamonds Camalots (idag kallade C4) har funnits i ett par decennier och länge suttit på tronen som den bästa eller i alla fall populäraste kamsåkringen i mellanstora och större storlekar. Nu kommer brittiska DMM ut med en liknande modell, passande nog kallad Dragon Cams. Principen med dubbla axlar är densamma som på Camalots, men man har lagt mer arbete på att fräsa ut kammarna, vilket resulterat i något lägre vikt i de mindre storlekarna (15 grams skillnad för röd kam, dvs Camalot #1). I större storlekar är skillnaden minimal.

Sex storlekar skall täcka 20 mm till 114 mm, med storlekar och färger som matchar Camalots. För nördarna där ute kan nämnas att kamvinklen är 13.75 grader, i motsats till C4:ans 14.5 grader. Dragon Cams väntas nå Sverige i mars, och kosta ca 849 kr. Det betyder ett något högre pris än C4 i de mindre storlekarna, men i snitt ungefär samma. Å andra sidan är det troligt att valutaförändringar kan spela in i en hel del i den ekvationen eftersom DMM kör med euro och BD räknar dollar.

DMM har ett gott rykte när det gäller att ta fram lätta prylar med höga kvalitetskrav, så förväntningarna är höga. Återstår att se om den svårflörtade klättervärlden låter sig charmas.

INNOVATIV BROMS

En annan rolig repbroms som torde vara ny för många är Mammut's Smart. Den har inga rörliga delar men har självslåsande funktion även vid säkring från selen. Öppnar gör man genom att föra "spaken" uppåt, vilket är lite ovanligt om man jämför med tex Petzl Grigri. VI upplevde den som lättjobbad och smidig vid topprepsklättring inomhus, men har tyvärr inte hunnit prova den vid ledklättring. Passar rep 8.9 -10.5 mm. Vikt 82 gram. Kostar 249 kr på Addnature.

INTE BARA GRIGRI

Redaktionen har fått chansen att leka med en Trango Cinch. Detta är ingen ny säkringspryl - den har funnits på marknaden åtminstone 5-6 år - men med tanke på att man aldrig ser en användas i Sverige kan en presentation av denna lilla godbit vara på sin plats.

Cinchen är i princip en mer behändig Grigri, och betydligt billigare. Den är 40 gram lättare och framför allt mycket mindre i volym, men den gör ungefär samma jobb. Den som är van vid Grigrin kommer att uppleva den lilla spaken som något mindre känslig, men vi antar att detta är en fråga om vana. Utmatning går smidigt - lättare än med Grigrin för mig.

En liten varning - den går inte bara att trä baklänges (som Grigrin) utan det finns ett tredje hål som man av misstag kan trä repet igenom. Men med sådana här prylar gäller ju alltid att man bör lära sig sin utrustning och läsa manualer. Det krävdes en riktigt korkad testare för att trä den så fel. Enligt tillverkaren skall bromsen ge viss dynamik vid fallfaktor 1 och högre, men det har vi inte haft möjlighet att testa.

Lämplig för rep 9.4 - 11 mm. Pris: 699 kr på Northstar.se.

Erik på Duke of alba 7C+, Kjugekull.
Bild: Carl-Ola Boström / www.lajfstajl.se

Grandelius siktat på vm-final

Erik Grandelius skrattar mycket. Och han har skäl att vara glad. Man kan utan tvekan säga att han är en av Sveriges mest lovande klättrare. Han är yngst i landslaget. Bakom sig har han flera segrar i junior-SM och en sjundeplacering i Europacupen. Men killen är bredare än så. Vad sägs om en nytur onsight på WI7, bouldering i grad 8A och två 8a+ onsights? Sa jag att killen är nitton bast?

Eriks blandning av omdömeslöshet och tålamor gör att han avancerat fort, men också hunnit utsätta sig för en del farliga situationer. Det rapporteras att skånepojken Erik gjorde sin debut på klippa under en climb-in helg som fjortonåring. Först följde han på en led. Sedan gick han på att leda Tuborg (6+), en klassisk test piece som bygger helt på en tunn, ihållande brant spricka. Erik, som aldrig lagt kil, aldrig jammade, och gjorde sin andra klipptur någonsin, laybackade hela leden onsight. När andremannen kom upp meddelade han kortfattat att Erik "parkerat" säkringarna, vilket vi här tar i betydelsern att de inte var värst välplacerade.

- Det finns ett mentalt läge där man är pressad och rädd, som man letar efter. Jag var bara nöjd, kommenterar Erik.

Sedan dess har han lärt sig en hel del om tradklättring. Han har också hunnit med att klättra is, och gav sig häromåret, tillsammans med Andreas Klarström, ut på Tappehoppet WI7, en desperat nytur med akrobatiska inslag. (Läs mer om det i förra numret av Bergsport.)

- Ett fantastiskt kul äventyr, uppför en

obestigen linje. Man fick ta till alla knep som fanns tillgängliga, berättar Erik som hade minimal erfarenhet på is.

*"Jag vet att jag
är omdömeslös"*

Erik har fått en del kritik för att det de gjorde var farligt. Och det höll på att gå riktigt illa när Eriks firningsankare brast och han föll fritt på nervägen.

- Det var extremt dumt, för när Andreas firade först så höll jag fast repet mot stenen som repet låg runt, och jag kände att det gled. Men jag hade ingen pannlampa och jag orkade inte bygga nytt. Jag borde förstås hissat upp Andreas lampa. Det var helt sjukt.

- Jag vet ju att jag är omdömeslös - jag måste undvika sådana här situationer, skrattar Erik.

Framtiden? Närmast hägrar ett par må-

nader i Spanien. Det var tänkt att det skulle bli mycket gjort på Kjugekull i Skåne den här vintern, men förhållandena har varit "katastrofala". Det har borstats mycket snö på bumlingarna sedan jul.

I klätterkarriären är målet en finalplats i nästa VM. Att bredda sig som klättrare lockar också. Mer trad till exempel.

- Jag skulle gärna klättra hårdare grejer i Bohuslän.

Men sedan finns det ju andra karriärer också. En handlar om musik. Erik lirar kontrabas, mest jazz och balkanmusik.

- Kul att kunna ha en inkomst på nåt som är så kul, säger Erik.

Och så finns ju tankarna på det där med ett "riktigt jobb" och studier.

- Det handlar mest om social status, erkänner Erik. Som klätterbum kan man sakna den biten. Jag är däremot inte särskilt intresserad av kunskapen, förklarar Erik, som vanligt utan omsvep. Med ett skratt förstås, och någonstans vet jag inte riktigt om han menar allvar.

John Liungman

ERIK GRANDELIUS TICKS

Pais des monos 8a+,
Margalef.
Onsight.

Face de rat 8a+,
Céüse.
Onsight.

Tvekampen 8A,
Hultastenen
(bouldering)

7 plats, Europacupen
för juniorer
i Kranj 2009

Tappehoppet WI7,
Måbödalen.
Nytur onsight.

Potentialen för nyturer är enorm, både för sport, trad och alpinklättring.

Området "Den tredje kilometern".

KLÄTTRING I EUROPAS NYASTE LAND

Kosovo har potential att bli ett självklart resmål för äventyrare. Berg- och isklättring, vandring och skidåkning är bara några exempel på vad Europas nyaste land kan erbjuda.

Text: Vlora Jashari Bild: Vlora Jashari & Pejas spindlar

Kosovo är fullt av möjligheter, men av uppenbara skäl väljer jag att skriva om bergsklättring. Min sambo Anders och jag, båda klättrare från Malmö klätterklubb, bestämde oss sommaren 2009 för att passa på att undersöka klättringen i Kosovo (Kosova på albanska) i samband med att vi hälsade på mina föräldrar. Vi har tidigare besökt El Chorro, Mallorca, Teneriffa och olika klätterområden i Sverige och ville nu utforska mina hemtrakter.

Klättringen ligger i västra Kosovo i ett område som kallas Rugovas dal. Dalen börjar bara 3 km från staden Peja och omfattar mer än 12 km berg och klippor, varav endast 30 leder är bultade. Lederna varierar mellan 10 och 270 meter i längd och har en gradering mellan 4 och 8c+. Möjligheterna till traditionell klättring och nyurer är stor.

Klipporna och vägen dit

Rugovas dal har sju bultade klätterområden: Den tredje kilometern (Kilometri i tretë), Solarium, Den femte kilometern (Kilometri i pestë), Jezera, Spindelstranden (Plazhi i marimangave), Byn Drelaj och Drakgrottan (Shpella e dragojve). Vi klättrade i två områden: Den femte kilometern och i Jezera.

Första området (Den 3:e kilometern) är den närmaste från staden Peja, men där hittar du enbart en bultad led som är 7b.

Om man fortsätter att gå från Den tredje kilometern mot berget så kommer man till Den femte kilometern där man på höger sida ser ett tak. Det är det mest besökta och klättrade området med sex bultade leder. Två av dem är multipitch, två respektive tre repor långa.

Jezera är det bästa området för att tälta.

Det ligger två timmars promenad från Den femte kilometern eller tjugo minuter med en terränggående bil. Här finns sju bultade leder med olika svårighetsgrader. Dessutom finns här ett stort boulderområde.

På Spindelstranden finns det enbart en bultad led och svårighetsgraden där är 7 eller över. Drakgrottan är ett bra område för multipitch och traditionell klättring. Området ligger vid berget Lumbarti på 2200 meters höjd. Här hittar du också den största grottan i Kosovo. Drelaj ligger 16 kilometer från Peja stad. I Drelaj kan man äta typisk albansk mat och slå upp sitt tält.

Pejas spindlar

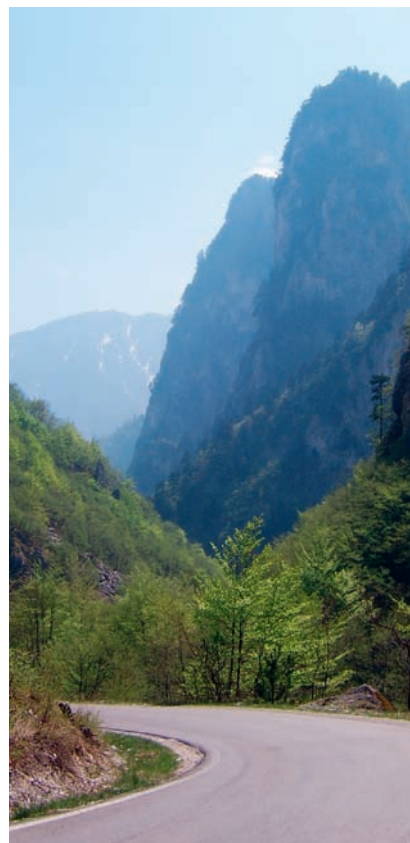
Jag tog kontakt med den lokala klätterföreningen för några år sedan. Så småningom blev kontakten tätare och intresset för att prova klättringen i Rugovadalen större. Vi

KOSOVO

träffade Virtyt Morina, föreningens ordförande, som var vår guide under hela resan. Han förklarar för oss att föreningen "Pejas spindlar" bildades 2002 i samband med att det bultades klätterväggar för första gången. Klätterföreningen har idag en liten inomhusvägg i Peja där de håller olika kurser för ungdomar.

Framtidens klätterdestination

Klättring i Kosovo är en ung sport och det finns ännu inte särskilt många etablerade klätterområden. Potentialen för nyurer är dock enorm, både för sport-, trad- och alpinklättring. Den lokala klätterföreningen är mycket intresserad av att samarbeta med klätterföreningar från andra länder, både vad gäller vidareutbildning, bultning och annat. Ett stort problem i Kosovo är bristen på pengar och tillgång till vettig utrustning (allting beställs utomlands och skickas dit, vilket innebär transportkostnader) men det kompenseras av tillgång till en fantastisk natur och ett stort hjärta hos de lokala klättrarna. Ett kreativt klättergäng som packar bilen full med bultar och drar ner en sommar kommer att få ett fantastiskt mottagande och en klätterupplevelse utöver det vanliga. ■

FAKTA

RESA HIT

Kosovo ligger i sydöstra Europa och är omgiven av Albanien, Makedonien, Montenegro och Serbien. Vi flög till huvudstaden Prishtina och därifrån tog oss med buss till Peja som ligger 70 km från Prishtinas flygplats. Bussen tar ca två timmar och kostar 5 euro.

En ekonomiflygbiljett till Prishtina kan kosta mellan tre och sex tusen beroende på säsongen när man reser dit. Det går också att flyga till Skopje och därifrån åka buss till Prishtina. Flyger gör bla Swissair, Austrian och SAS.

SÄSONG

Enligt den lokala klätterföreningen är de bästa månaderna för att klättra i Kosovo från maj till oktober. Mitt i sommaren kan det bli 30-35 grader varmt, men vanligare är 20-25. Klättring finns både i sol och i skuggan.

BOENDE

Vi bodde i Fushë Kosova, där mina föräldrar bor, och reste till Peja med buss eller tåg varje dag. Andra alternativ är att bo på hotell eller motell i Peja, vilket kostar runt 40 euro per natt. Det är också möjligt att hyra en sommarstuga i Rugovadalen, vilket är ett mycket billigare alternativ. Det finns inga särskilda regler om tältning. Använd sunt förnuft och fråga närmsta boende eller restaurang. Vid byn Drelaj får man lov att tälta. Jezera är en uttorkad sjö som också är en bra tältplats. Vatten finns ofta nära till hands - vid Jezera finns tex en källa. Svalkande dopp i floden är en möjlighet på varma dagar.

FÖRARE

Det finns tyvärr ingen klätterförare och därför är det rekommenderat att ta kontakt med den lokala klätterföreningen "Marimangat e Pejes" (Pejas spindlar) för hjälp med att ta sig till olika klätterområden. De hjälper också med att hitta boende.

Jag rekommenderar starkt att ni som vill åka till Rugovadalen för att klättra tar kontakt med dem:

Alpine Association
"Marimangat e Pejes"

Cell: +377(0)44-217741; 267498

Web page: www.marimangat.org

Email: marimangat@gmail.com

marimangatepejes@hotmail.com

BOULDER-SM I MALMÖ

Text: Maria Wassberg Bild: Tomi Biloglav

Boulder-SM arrangeras i år av Malmö Klätterklubb, och kommer att äga rum i Stapelbäddsparkens spektakulära boulderpark den 31 juli till 1 augusti. Tre svampliknande, 4 m höga och oregelbundna block utgör stommen. De tre blocken har olika profil och svårighetsgrad.

Det är tredje året i rad som Malmö Klätterklubb sätter samman en tävling i Boulderparken, men det är första gången som klubben står för ett SM i bouldering.

- Vårt mål är att på allvar etablera bouldering i Malmö och Skåne. Blocken i Västra hamnen har lyft sporten och vi ser en tydlig breddning av nya intresserade bouldrare. Här har Malmö stad verkligen prickat rätt, både när det gäller skateparken och boulderparken, säger Rickard Gilengren, ordförande i Malmö klätterklubb.

En projektgrupp som består av klättrare i klubben, planerar tävlingen. Allan Lidforsen sköter den övergripande projektledningen, Maria Wassberg står för marknadsföring, Rickard Gilengren för tävlingen, Lars Bjuren för anmälan och Mikael Håkansson raggar sponsorer.

- Till vår hjälp har vi ytterligare ett tiotal personer som kommer att vara viktiga i förberedelsearbetet, säger Allan Lidforsen. Och när tävlingen väl äger rum måste vi bli ännu fler, det är många detaljer som skall på plats inför tävlingen. Så vi välkomnar fler friska krafter som vill vara med om detta spännande projekt.

Gross och Boström ledbyggare

Malmö klätterklubb har lyckats engagera Johan Gross och Carl-Ola Boström som tillsammans kommer att ansvara för ledbyggandet.

- Johan och Kalle i kombination borgar för högklassiga problem och vi är mycket glada över att ha båda ombord, menar Rickard Gilengren som ansvarar för själva tävlingen.

- För mig har det intressanta varit att ha roligt och prestationer har alltid varit sekundärt, berättar Johan Gross. Självklart finns det en spänning i att se vad man klarar av, men klättring är mer än ett tävlingsresultat, en grad eller en led för mig. Lite så har nog hela mitt sätt att leva funkat - känns det gött så är det bara att ta det lugnt och köra på oavsett om det gäller att skaffa familj, resa, jobba, studera eller klättra. Det är även detta som jag strävar efter när jag bygger

leder och boulders - inte för mycket planer som kan begränsa känslan och kreativiteten.

- Jag har spenderat otroligt mycket tid bouldrandes i ett område som heter Kjugekull, berättar Carl-Ola om sig själv. Det brukar inte behöva en egen presentation men kort kan man säga att det är ett av Sveriges absolut bästa områden för bouldering. Jag har bidragit till en stor del av områdets utveckling och satt upp en massa problem i svårighetsgrader från 6A till 8A+. Jag har också tävlat nationellt i flera år och har som höjdpunkt vunnit svenska bouldercupen samt ställt upp i VM 2007.

- Det viktiga är att det känns bra när man rör sig mellan greppen, att det flyter, fortsätter Gross. För det mesta så innebär det att det blir roligt för både de som klättrar och de som ser på. Jag har tidigare byggt en del tävlingar både i lead och bouldering, och jag ser verkligen fram emot Boulder-SM i år i Stapelbäddsparken. De 3 blocken har verkligen potential och det skall bli spännande att bygga leder i enlighet med min och Carl-Olas filosofi.

Nordens första boulderpark

Tävlingen kommer att anordnas i Nordens första boulderpark som byggdes 2008 och som bidragit till att klättring i Malmö och Skåne blivit alltmer populärt - det är inte sällan man ser förbipasserande som tagit av sig promenadskorna för att krama sig fast i greppen och utmana blocken. Parken är perfekt belägen precis vid havet i ett av Malmös mest expansiva områden där tidigare varvs- och fartygsindustri nu bytts ut mot modern arkitektur. Mitt i detta hittar vi en av Europas största och bästa skateboardparker i betong samt boulderparken - en unik mötesplats som sjuder av liv och aktivitet en varm sommardag!

Malmö KK lovar att göra sitt yttersta för att det ska bli en riktigt bra tävling med kluriga problem, spektakulär underhållning och framför allt, en riktigt, riktigt skön klätterhelg!

Bilder från Malmö Boulder 2009

MER INFORMATION FÖR DIG SOM VILL TÄVLA ELLER HJÄLPA TILL VID ARRANGEMANGET

<http://sm2010.climbing.nu/>

<http://www.stapelbaddsparken.se/parken/climbing.aspx>

KFUM TAR GREPPET OM BARN- OCH UNGDOMSKLÄTTRING I UMEÅ

Text: Matz Glantz

Bild: Daniel Olausson

I KFUM Umeå har man haft klättring och andra höghöjdsaktiviteter på sina sommarläger under massor av år. Nu tar KFUM Umeå nya tag och startar upp barnklättring under vinterhalvåret.

- Barnen och föräldrarna på våra sommarläger efterfrågade klättring även resten av året, så nu har vi startat en grupp som klättrar varje vecka på en skola i Umeå. Vi planerar att bygga en egen inomhusvägg under året och då kommer alla medlemmar i föreningen att få tillgång till klättring, säger Ola Bengtsson på KFUM Umeå.

På Norrbyskärs lägergård håller man som bäst på med renovering av sitt stora klättertorn med utsikt över Östersjön och under sommaren 2010 kommer man bland annat ha sommarläger med huvudtemat klättring.

-Målet är både att barnen skall ha kul på lägret, men också att det ska bli massor av nya klättrare, säger Ola.

BILLINGENS KK PÅ BESÖK I HALMSTAD

Helgen den 16-17 januari var 14 medlemmar från Billingens KK (Skövde) på studiebesök i Halmstad.

- Vi åkte till Halmstad för att ta del av deras erfarenheter av att bygga och driva en inomhusvägg av det större formatet, och för att lära oss mer om deras omfattande ungdomsverksamhet, berättar Katarina Andersson som arrangerat studiebesöket tillsammans med Sofie Serholt från Halmstads KK.

- Sofie var hos oss i Skövde i början av oktober förra året och utbildade en kvartett av våra medlemmar till barn- och ungdomsledare. Då väcktes idén om ett ytterligare erfarenhetsutbyte när det gäller ungdoms- och inomhusverksamheten.

Edvin Lindqvist är ordförande i Billing-

ens KK och var en av dem som var med på resan till Halmstad.

- Vi har fått växtvärk i vår nuvarande lokal och vår ungdomsverksamhet ökar i omfattning hela tiden. Så inom ett par år behöver vi en ny lokal för inomhusverksamheten, säger Edvin. Det innebär att vi står inför en verksamhet av en annan omfattning, både vad gäller det ekonomiska åtagandet och antalet klättrare. I det här skedet av vårt arbete med utveckling av klubbens verksamhet är den här typen av erfarenhetsutbyte och studiebesök fantastiskt värdefulla och inspirerande. Det är

Billingens KK var på studiebesök i Halmstad den 16-17 januari. Här ses BKK:s ordförande Edvin Lindqvist (längst till höger) i livligt samtal med HKK:s ordförande Fredrik Palm (längst till vänster). Lyssnarna mitt i bilden är Emma Partanen, Matilda Berglund och Mikael Hernant från BKK. (Foto: Johan Madsen)

verkligen kul att träffa andra klättrare från andra klubbar och ta del av deras verksamhet. Det blir många "Aha-upplevelser" i samband med en sådan här resa.

I slutet av februari gjorde Billingens KK en liknande resa till Västerviks KK.

Text: Mikael Hernant Foto: Johan Madsen

Yxträning inomhus i Karlstad

Om du åker till Karlstads nya klätterhall finns det möjlighet att prova inte bara utmanande väggar, utan även isklättring inomhus. Det är inte en isvägg med is, utan i stället är det frågan om stabila furor från de värmländska skogarna som stegjärnen och yxor ska hitta fäste i.

Det finns många sagor och legender från de strapatser som föregick hemforslandet av lämpliga stockar. Är det en myt att rådiga klubbmedlemmar smög ut en sen kväll och högg ner en av de ståtligaste furorna i vår friluftspark Mariebergsskogen? Vi hoppas det! Hur som helst var det ett digert arbete att forsla de stora träden till hallen, för att inte tala om bragden att få upp de kluvna stockarna 15 meter i luften.

Isväggen har två etapper och är en utmaning att klättra. Speciellt den övre delen där klättraren har en knivig övergång att bemästra för att nå ända upp.

- Isväggen ger oss klättrare möjlighet att träna isklättring under den varma årstiden och komma väl förberedda till issäsongen,

säger Martin Estenberg, som var ordförande i Karlstad klätterklubb (K3) under byggnationen och en av de drivande krafterna för att möjliggöra väggen.

- Vi börjar träningen på höstkanten och kan prova ny utrustning innan den skall användas skarpt, säger Mattias Hedberg, instruktörs- och utbildningsansvarig i klubben.

Isväggen ger K3 möjlighet att låta barn och ungdomar från klubben prova på en klätterform som annars kan vara svårtillgänglig för många. Det blir lätt att de yngre bara ägnar sig åt inomhusklättring. K3 försöker få ut sina medlemmar på klippor och har en hel del aktiviteter och resor under sommarsäsongen. Under våren ordnas resor

till bland annat Norge. Förhoppningsvis är isväggen en pusselbit som får fler att vilja ägna sig åt utomhusklättring året runt!

Det finns möjlighet att komma och gästklättra på isväggen och våra andra utmanande leder, men det är bra om tillresande klättrare hör av sig till oss innan. Hallen har generösa öppettider, men för att komma in i hallen måste det finnas K3-medlemmar på plats då hallen drivs på ideell basis. Kontakta oss gärna på www.karlstadklatterklubb.se eller via vår Facebooksida. Välkomna!

Text & bild:

Anders Tufvesson, ungdomsansvarig K3

Johan Tufvesson, en av klubbens duktiga juniorer.

De flesta leder är grad 4- och 15-25 meter långa.
Bild: S. Atallah

A photograph of a rock climbing scene in Lebanon. Two climbers are visible on a steep, light-colored rock face. One climber is at the top, and another is at the bottom, both secured by a red rope. The sky is clear blue.

Sommarsemester i Libanon **EN VARM UPPLEVELSE**

Libanon! Tänker du nu på politiskt instabilitet och krig så är du nog inte ensam. Men faktum är att detta lilla land bjuder på mycket mer. Att åka till Libanon handlar om varma möten, fantastisk mat och extatisk musik, men kan kryddas med klättring. Libanon är en helhetsupplevelse.

Text och bild: Stephanie Atallah och Henrik Larsson

September 2009. Utsikten är kristallklar från vår balkong i den lilla bergsbyn Annaya. Beirut ses långt borta i alla sina detaljer. Solens ljus reflekteras i de utsökta vindruvorna. Luften känns frisk. Vi tar bilen på de snirkliga vägarna till Laqlouq som utgör vårt första mål. Laqlouq är egentligen ett skidsystem, men som på sommaren även erbjuder klättring och vandring.

Enligt vår atlas finns här ungefär 50 leder, från grad 3+ till 5+. Anmarchen är ca 10 minuter. Det doftar härligt av de kryddor som växer vilt i naturen här. Vi börjar med att leda upp lätta och roliga svaleder. De flesta är grad 4- och är ca 15-25 meter långa. Bultningen är av fransk modell med max 2,5 meter mellan säkringspunkterna.

Nästa mål är en klippa som ligger tio minuter längre bort. Den är formad som en naturlig bro, nästan som en grotta, och ger skydd mot den starka solen. Laqlouq ligger 1800 meter över havet, och även om vinden fläktar så är solen stekande! Henrik leder upp de 20 första metrarna. Stephanie följer med säkring uppifrån och fortsätter därefter att leda upp ytterligare 20 meter. Det tar ett tag att vänja sig vid att klättra på kalkstenen. Friktionen är ypperlig, nästan som sandpapper, och kanterna är ganska vassa. Uppifrån kan vi se in i grottan. Vi

sitter och njuter av de vackra bergen som omger oss. Vi ser odlingar i dalbottarna, vattensamlingssystem och herdar som driver sina getter uppe i bergen. Vi njuter av att vara här och nu.

Ytterligare en bit bort ligger ännu en klippa med ett fåtal bultade leder och stora möjligheter till nyurer. Vi döpte vägen dit till "Via dolorosa" på grund av den taggiga vegetationen som växer på marken..

Nästa dag åker vi till Tannourine som ligger 30 minuter bort från Laqlouq. Berget ses från vägen med ett kors på toppen. På andra sidan berget ligger klippan som går direkt ner i dalen som fortsätter till Medelhavet. Man klättrar på ungefär 2000 meters höjd. Intill ligger en av Libanons största cederskogar och på en klar dag så ser man havet i bakgrunden. Här finns mer häftig och exponerad klättring med ett fåtal hundra meter långa leder. Lederna är generellt svårare (6:or och 7:or). Det finns även några lättare leder, som är mindre exponerade som vi väljer att leda upp. Lederna är alla 30 meter och välbultade. Vi är dock fast beslutna om att återkomma nästa år för att klättra de svårare lederna.

För det blir en nästa gång. Trots en galen trafik i städerna, så bjuder landet på så mycket skönhet och glädje!

FAKTA LIBANON

Språk: Arabiska & franska (men engelska fungerar oftast också)

Valuta: Libanesiska lira (men US dollar går även bra att använda)

Bästa restid: 15 april- 15 oktober (obs! augusti kan bli väldigt varmt)

Transport: Flyg 4000-5000kr.

Oftast med reguljärflyg, men ibland går det även att hitta direktflyg med Medelhavsresor. I Libanon tar man sig bäst fram med hyrbil eller taxi.

Boende: Antingen bor man i Beirut och gör dagsutflykter (ca 1-3 timmars restid enkel väg) alternativt så bor man uppe i bergen på tex Shangri-La hotell.

Guide: Rock Climbing Atlas Greece & The Middle East, av Marloes van Den Berg som finns att köpa via Bokus (obs! ingen förare med ledbeskrivningar, utan en atlas som beskriver vart man hittar klipporna, svårighetsgrad, hur väl säkrade klipporna är etc).

Typ av klättring: Kalksten med totalt ca 150 leder i landet fördelade på tre olika klippområden. De flesta lederna är mycket lätta och det finns få leder över grad 6.

Bergsgetter på väg till en annan klättertutur...
Bild: S. Atallah

Friktionen är ypperlig. Nästan som sandpapper.
Bild: Nadège Leclerc

Klättring – ett gemensamt ansvar

Klättring är en fantastisk aktivitet. Den låter oss njuta av friheten, rörelsen och naturen på ett unikt sätt. Klättring är också förenat med stort ansvar. För att andra ska kunna uppleva klättringen och naturen på samma sätt som vi så måste vi ta ansvar och visa hänsyn. Allemansrätten ger oss stora möjligheter, men också ett stort ansvar. Grundregeln är: inte störa – inte förstöra.

- **Var trevlig och visa respekt mot närboende, markägare och andra som rör sig i området.**
- **På sin egen tomt har boende rätt att få vara ifred. Tomten är det område närmast huset där de boende ska kunna känna sig ostörda. Är insynen fri ökar avståndet.**
- **Håll dig till stigar och vägar runt om åkrar och hustomter.**
- **Visa hänsyn mot andra, skrik inte i onödan.**
- **Parkera på rätt ställe.**
- **Ta gärna med hunden ut i naturen men den ska kopplas under perioden 1 mars – 20 augusti. Även övrig tid ska du hålla hunden under uppsikt, så den inte stör djurlivet eller andra besökare.**
- **Ta med dig skräp hem, både ditt eget och andras.**
- **Om du måste gå på toaletten i skogen, tänk på hur otrevligt det är att trampa i andras avföring. Kort sagt, gräv ner skiten!**
- **Om du vill göra nyture, ta kontakt med den lokala klubben först.**
- **En del klippor ligger i nationalparker eller naturreservat, vilket kan innebära att allemansrätten inskränkts. Det kan till exempel vara förbjudet att tälta eller att göra upp eld i området.**
- **Alla vilda djur och fåglar med sina ungar är fredade. Alla grodor och ormar är fridlysta. Vissa klippor är fågelskyddsområden och därmed stängda hela eller delar av året.**
- **Håll dig uppdaterad med färsk accessinformation. Kolla till exempel i Accessdatabasen på klatterforbundet.se.**
- **Respektera allemansrätten. Kom ihåg: inte störa, inte förstöra. Sträva efter att inte lämna några spår.**

Slutligen, kom ihåg att all klättring sker på egen risk. Det är ditt eget ansvar att klättra säkert.

Svenska Klätterförbundet
www.klatterforbundet.se

HISTORIEN OM BOHUSLÄN

Så var den äntligen här: Crackoholic. Filmen om den bohuslänska klättringen från sjuttital till nutid - från Liliemark till Restorp och Wulf. Eller om man så vill: från Tor Line till Kärlek.

Filmarna Jonas Paulsson och Mikael Widerberg har snickrat ihop en produkt som känns gedigen. Det här är ingen undergroundhistoria med mystisk garagemusik och ohörbara skotska svordomar. Vinklar och kameraåkningar är värligade med mäktiga vyer från Häller och Hallinden. Intervjumaterialet känns BBC, och tonen är seriös. Filmen är en riktigt proffsig dokumentärproduktion, och det skulle förvåna mig om den inte dyker upp i TV.

Samtidigt är själva ämnet för filmen naturligtvis djupt nördigt. Vad vi i grund och botten får uppleva är historien bakom svensk cutting-edge headpoint. Alltså klättring på egna säkringar på nivåer upp till grad nio - mentala såväl som fysiska utmaningar som kanske bara ett tiotal klättrare i Sverige kan anta.

På vägen dit får vi möta hårdingarna som la grunden för den Bohuslänska tradetiken. Namn som jag själv sett tusen gånger i Bohusföraren får plötsligt ansikten: Jan Liliemark, Ulf Björnberg, Niklas Björnerstedt, Lars Svadängs, Rikard Hedman, Ulrika Tiegs, Jappe Pålsgård - och senare Ekehed, Wulf och paret Mellin/Restorp. För dig som klättrat klassikerna i Bohuslän kommer dessa personer att kännas underligt välbekanta. Björnberg och Doseth finns inte med oss längre, men flera av de andra figurerar i filmen både i intervjuer och i klätterskvenser. Jan Liliemark tillbaka på Tor Line, trettio år efter sin förstabestigning och i samma tröja, är inspirerande.

Filmen försöker koppla greppet på frågan om vad som driver klättrare till att klättra på minimala säkringar i absoluta toppgrader. Men här blir det som så ofta svårt. Det känns inte som någon bland klättrarna riktigt förmår förklara, och jag förstår inte. Samma problem gäller Andreas Klarström som inledningsvis springer upp för varenda sexminusklassiker norr om Uddevalla. Utan rep. Och om det är svårt för mig som klättrat många år att förstå, då tror jag publiken på SvT eller TV4 kommer att stå hjälplös.

Jag tror att svårigheten beror på ett glapp i filmen. När Karl-

ström solar Bergkirstis Polska så rör han sig i terräng som han upplever så som jag upplever 3+. Det vill säga: han "kan" inte falla, eller åtminstone känns det så. Likadant är det antagligen för Stefan Wulf på Deadline och Rikard Ekehed på Minaret. De har övat. Och övat. Och övat. När vi får se dem leda dessa turer så ser det förstås helt bisart ut, med säkringar placerade liksom på skämt, och allt annat än roliga klippavsatser i fallinjen.

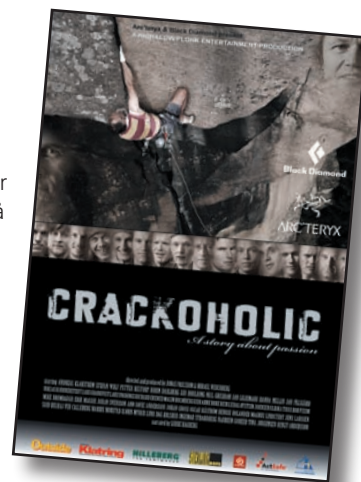
Men för dem är det inte konstigare än när jag själv repeterar något som är på min gräns, men som jag redan löst och övat in. Jag tror vi behöver se det arbete som ligger bakom dessa turer, om vi skall kunna relatera till klättrarnas egna påståenden om riskerna.

Jappe Pålsgård uttrycker det väl om sin egen Aretmetik 7+, där han singlar av ett fjompigt litet flak. Han sover gott kvällen innan och han längtar efter sin FA som ett barn efter julafton. Han lyckas, därför att han faktiskt KAN hela leden, men lika mycket för att han är helt övertygad om ATT han kan.

Och i samma andetag som jag skriver detta så ser jag ju solklart skillnaden mellan mig själv på 3+ och Leo Holding på Savage Horse 9- (E9). Om Leo trillar (och i den filmade sekvensen känns det inte långt bort) med en sky hook som säkring, då dör han eller skadar sig svårt. Det gör även Klarström på Bergkirstis och Pålsgård på Aretmetik.

Något slutgiltigt svar på frågan om varför de gör det och hur det är möjligt, får vi alltså inte. Så klart. Och det kräver jag inte heller. Däremot hade jag önskat mig lite mer av vacker, lustfylld bohusspricka. Titeln lovar ju liksom det. De monumentala headpoint-projekten ger ju bra film och är historiskt viktiga, men för den som aldrig varit på svenska västkusten kunde man gott bjussat på några "moderates" med bombersäkringar!

John Liungman

VILL DU SKRIVA FÖR BERGSPORT?

Det allra mesta är av toppkvalitet! Här kommer några tips till dig som vill bidra!

Skicka originalbilder

Vi vill alltid ha bilder i högsta upplösning, alltså precis så som du laddade ner dem från kameran. Det får gärna vara JPG eftersom dessa tar mindre plats i mejlen, men alla vanliga filformat funkar. Har du fått bilder av en kompis? Kolla att de är högupplösta, och ge oss mejladress till kompisen.

Skriv bildtexter

Om vi publicerar en bild vill vi alltid veta vem som tagit den, vem som syns i bild, och gärna lite kuriosa runtomkring. Hellre mer än mindre. Skicka detta som en separat textfil, där du listar filnamn och tillhörande text för varje bildfil.

Ge oss alternativ

Sålla bort allt som är oskarpt eller tekniskt dåligt, men skicka många bilder. Man vet aldrig vad som kommer att passa bäst i den slutliga tidningen. Har du väldigt mycket material så kan du välja ut 5-10 bilder, spara dem i små (200kb) versioner, och skicka över dessa, så meddelar vi vilka vi önskar i högupplöst. Tungt att mejla? Hör av dig så får du FTP-uppgifter. Vi kör även Dropbox, SendIt, och andra lösningar.

Gör en faktaruta

Om du skriver om en resa är det alltid bra om vi får text till en faktaruta. Skriv lite information om hur man tar sig dit, var man kan bo, säsong, förare, typ av klättring, och var man hittar mer information.

En liten kartbild (gå att kopiera från google maps eller Hitta.se) som visar var i respektive land platsen ligger hjälper layout-Lotta att göra en fin karta.

Dela upp texten

Många texter blir roligare att läsa, tydligare, och finare i layouten om de delas upp i mindre sjökar. I ett resereportage kan du skriva en huvudtext, och en kortare om platsens historia samt en om någon intressant lokal klättrare, till exempel.

DANSKAR FÖRST PÅ NYTT BERG I KINA

Danska klättrare har återvänt hem från en expedition i sydvästra Kina. Som första klättrare lyckades de bestiga berget Ren Zhong Feng. På vägen ned från toppen förvandlades deras äventyr till en kamp för överlevnad.

Text: Steffen Kjaer

Bild: Kristoffer Szilas och Martin Ploug

Drömmen om att vara först på en avlägsen bergstopp i Kina var nära att kosta två erfarna bergbestigare livet. Efter tre dagars klättring nådde de toppen, men på vägen ner gick det galet. I en tidsålder när i stort sett hela klotet är kartlagt, fotograferat och beskrivet, lyckades ändå japanen Tamotsu Nakamura hitta ett okänt berg. Han döpte det till Ren Zhong Feng. Och med ännu ett berg på världskartan var kapplöpningen

bland världens bergsbestigare igång. Att vara först på en bergstopp ger nämligen en säker plats i de alpina historieböckerna.

Hoppade ut över kanten

För klättrarna Kristoffer Szilas och Martin Ploug blev den sista etappen försvårad av ett hårt islager. Det tog dem därför 18 timmar att klättra till toppen, där

de i mörkret måste ställa in sig på många timmars klättring, i pannlampornas sken, för att komma ned till sitt översta läger igen.

Några meter under bergsryggen stannade Martin Ploug för att lägga en mellan-säkring, men innan han hunnit sätta skruven i isen, trillade han plötsligt baklänges. Längre upp på berget, i den andra änden av repet, stod klätterkamraten Kristoffer Szilas - oförberedd på att han sekunden senare skulle bli tvungen att hoppa ut på andra sidan av berget för att rädda sin kamrats liv.

"Jag hörde bara ropet från Martin, och jag såg hur ljuskäglan från hans pannlampa föll ned längs berget," berättar Kristoffer Szilas, som reagerade snabbtänkt och gjorde det som alla bergsbestigare vet att man ska, men som få behövt göra:

"Det var mest av allt en reflex. Jag hann nog inte tänka så mycket. Jag hoppade bara," förklarar Kristoffer Szilas: "Uppi-från bergskammen... och nedför motsatta sidan," Och därmed såg han till att de - som varandras motvikt i repet - kom att hänga på varsin sida av berget. Manövern stoppade Martin Plougs fall, som annars sannolikt hade dragit båda av berget.

Blåslagen i mörkret

Hängande på varsin sida av Ren Zhong Feng var det svårt att kommunicera.

"Jag ropade till Martin, att han skulle sät-

ta en isskrub, så att jag skulle kunna klättra över kammen och ned till honom. Efter en stund nådde jag honom och kunde kolla om han hade brutit något. Det hade han inte. Han tog några starka smärtstillande, och så började vi klättra tillbaka till läget på 5600 meter," berättar Kristoffer Szilas.

Efter fem strapatsrika timmar i mörkret fann de sin översta camp, där de tillbringade följande dygn i sovsäckarna på klippphyllan. Därifrån tog det dem ytterligare två dagar att fira sig ner från berget.

Efter en kontroll på det lokala sjukhuset, där Martin Ploug dock aldrig lyckades få en diagnos, kunde de vända tillbaka till Danmark. Där mötte de bland annat ordföranden för Dansk bergklub, expeditions-läkaren Henrik Jessen Hansen.

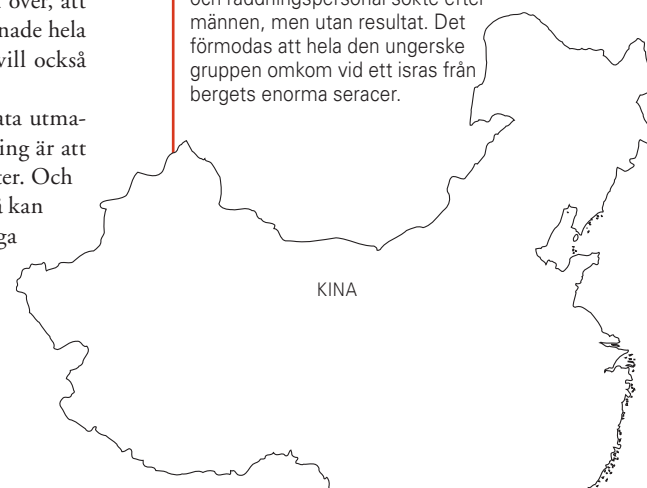
Han gläder sig först och främst över, att bergbestigarna klarade sig helskinnade hela vägen ned från berget, men han vill också uppmärksamma bedriften:

"Deras prestation är den ultimata utmaningen. Att klara en förstabestigning är att ta klättringen tillbaka till dess rötter. Och det gläder mig, att Danmark också kan vara med, när det gäller de verkliga äventyren. På en tur som denna rör man sig i gränslandet mellan sport och upptäcksresande," säger Henrik Jessen Hansen.

FAKTA

Berget Ren Zhong Feng ligger i den kinesiska provinsen Sichuan. Före danskarnes förstabestigning var höjden angiven som 6079 meter, men på berget visade deras GPS och höjdmätare, att toppen ligger närmare 5820 meter över havet. Kristoffer Szilas och Martin Ploug tog sex dagar att nå toppen. De toppade ut klockan 17:30 den 28 november. Danskarna döpte turen "Lost to ice". Linjen höll graden TD, M4, WI4, 1300m, främsta tekniska svårigheter på ostväggen.

Två veckor före den danska expeditionen var en grupp ungrare på väg att försöka nå toppen på Ren Zhong Feng. En vecka senare var de rapporterade saknade. Flera helikoptrar och räddningspersonal sökte efter männen, men utan resultat. Det förmodas att hela den ungerske gruppen omkom vid ett isras från bergets enorma seracer.

Då Martin Ploug tillsammans med Kristoffer Szilas begav sig mot toppen av det kinesiska berget Ren Zhong Feng, hade de bara den information om berget som de kunnat få genom att studera två fotografier. På vägen upp bivackerade de på smala klippphyllor.

KLUBB	KONTAKTPERSON	ADRESS/BOX	POSTADRESS	TELEFON	PLUS-/BANKGIRO	MEDLEMSAVGIFT
Alingsås Klätterklubb	Anders Hummel	Västra Långgatan 39	441 33 Alingsås	070-970 48 77	BG 5477-2488	Senior 250 kr, junior 150 kr
Billingsen Klätterklubb	Edvin Lindqvist	Lundenvägen 23A	541 39 Skövde	0732-67 14 10	PG 524519-6	Senior 400 kr, junior 200 kr, fam 340 kr
Bohusläns Klätterklubb	Rikard Larsson	Skredvikshogen 7	451 95 Uddevalla	070-773 67 84	PG 4169907-5	Senior 400 kr, junior 250 kr
Borås Klätterklubb KFUM	Johan Schollin	Värmlandsgatan 5A	504 39 Borås	0705-58 05 40	PG 579259-3	Senior, 350 kr, junior 250 kr
Bromma KFUM/KFUK	Johanna Löfvenius	box 140 23	167 14 Bromma	070-734 33 53	PG 58670-1	Senior 200 kr, junior 100 kr
Dalarnas Klätterklubb	Johan Johannesson	Tistelgatan 4	784 65 Borlänge	0243-21 55 35	PG 617440-3	Senior 305 kr, junior 240 kr, stöd 150 kr
Edsbergs IF	Robin Nilsson	Uknavägen 17	590 98 Edsbruk	0493-70466	BG 5678-5686	200 kr
Eskilstuna Klätterklubb	Anders Sörensson	Prästängsgatan 8	633 46 Eskilstuna	070-495 92 39	PG 128029-6	Senior 400 kr, junior 300 kr
Expedition Altitud Klätterförening Mafors	Krister Selander	Sliparevägen 6 B	864 33 Mafors	070-402 97 17	BG 5899-0946	Senior 250 kr, junior 150 kr
Fadderbyns Klätterklubb	Lars Svensson	Hotellvägen 1	194 35 Upplands Väsby	0768-37 32 80	PG 4686368-4	Kontakta klubben
Fagersta Klätterklubb	David Marberg	Sjövägen 26B	737 31 Fagersta	076-780 46 07	BG 348-9648	Senior 500 kr, junior 300 kr
Gällivare Klätterklubb	Jonas Åkerlund	Fjällnäsgränd 11 C	982 39 Gällivare	070-5156902	PG 65279-2	Senior 300 kr, junior 150 kr
Gästrike Klätterklubb	Tomas Wintje	Kyrkogatan 24B	803 11 Gävle	070-777 11 01	PG 4308268-4	Kontakta klubben
Göteborgs Klätterklubb		Box 11076	404 22 Göteborg	0767-68 88 99	PG 726169-6	Senior 305 kr, junior 240 kr, stöd 150 kr
Halmstad Klätterklubb		Slottsmöllan	302 31 Halmstad	035-18 86 00	PG 484503-8	Senior 300 kr, junior 250 kr
Helsingborgs Klätterklubb	c/o Dalhems Fritidsgård	Annerovägen 54	254 62 Helsingborg	042-22 94 28	BG 5902-5692	Senior 350 kr, junior 90 kr
Hexans Klätterklubb	Per van Riemsdijk	Sörbyvägen 51	741 72 Hjärtaleby	073-508 67 33	PG 421218-9	Senior 400 kr, junior 250 kr
Härjedalens Klätterklubb	Martin Hallén	Olskroken, Rullbo	820 50 Läs	0657-310 22	Swedbank 8147-1993296102-3	Senior 300 kr, junior 200 kr
Höga Kusten Klätterklubb	Erik Pott	Parkvägen 39	891 42 Örnsköldsvik	070-918 51 85	PG 859096-0	Kontakta klubben
Högländsklättarna, Småland	Johan Ragnarsson	Vellandav 26	575 38 Eksjö	0381-160 19	PG 609833-9	Senior 300 kr, junior 175 kr
Jönköpings Klätterklubb	c/o Rackelcentrum	Mäsvägen 1	554 54 Jönköping		PG 148519-2	Senior 300 kr, junior 300 kr
Jösse Klättersällskap	Linnea Broström	Borggatan 17 B	671 31 Arvika	070-252 07 59	5606-3860	Kontakta klubben
Kalmar Klätterklubb	Carl Johan Fredriksson	Svensknabbvägen 21	393 51 Kalmar	073-571 00 93	PG 221533-3	Kontakta klubben
Karlskrona Bergsportförening	Andreas Kraft	Kullingsvägen 1	370 24 Nättaby	0455-151 76	PG 8354378-5	Senior 600 kr, junior 400 kr
Karlstads Klätterklubb	Martin Estenberg	Ullsbygatan 3b	654 64 Karlstad	054-21 93 11	PG 4548024-1	Senior 400 kr, junior 100 kr
Kiruna Klätterklubb, K3	Kristian Stålnacke	Reenstiernagatan 5	981 39 Kiruna	070-678 05 45	PG 352622-5	Senior och junior 200 kr
Klätterklubb Granit	Palmgren	Ängsvägen 4	375 34 Mörrum	0454-508 49	PG 690574-9	Senior 400 kr, junior 200 kr
Kviberg Klätterklubb	Jenny Högstöm	Bängegatan 2 B	415 04 Göteborg	0739-29 46 96	BG 5865-5127	Senior 350 kr, junior 200 kr
Linköpings Klätterklubb	Hangaren, Hotsportcenter	Rydsv. 5a	584 31 Linköping		BG 5104-8742	Senior 300 kr, junior 200 kr
Luleklättarna	uppgift saknas				PG 6294110-9	Senior 300 kr, junior 125 kr
Malmö Klätterklubb	Carol Vögeleg	Köpenhamnsvägen 14b	217 43 Malmö	073-807 52 53	PG 113016-0	Senior 400 kr, junior 200 kr
Nordingrä Klätterklubb	Swante Öhgren	Hotellvägen 7	870 31 Mjällom	070-388 85 04	BG 5476-1762	Kontakta klubben
Norrköpings Klätterklubb	Mats Sandberg	Skänbergagatan 21 A	614 30 Söderköping	070-263 74 07	PG 4301634-4	Kontakta klubben
Norrtälje Klätterklubb	Stefan Sjöberg	Pl 381	760 31 Norrtälje	070-394 37 18	PG 504185-0	Senior 300 kr, junior 150 kr
Rådmansö Klätterklubb	Johan Westerholm	Västergården 64	761 94 Norrtälje	0702-37 85 48	BG 325-2269	Senior 400 kr, junior 200 kr
Skellefteå Klätterklubb KFUM	Skellefteå Klätterklubb	Stationsgatan 19	931 32 Skellefteå	0910-108 58	BG 5301-1599	Senior 255 kr, junior 190 kr
Skånes Klätterklubb	Erik Grunnesjö	Östra Torngatan 2	224 68 Lund	070-975 78 89	PG 967107-4	Senior 350 kr, junior 250 kr, stöd 200 kr
Slagöbergets Klätterklubb	Magnus Gerhardsson	Gulvivevägen 12	833 34 Strömsund	070-698 84 97	BG 5280-1750	Senior 250 kr, junior 150 kr, stöd 50 kr
Solna Klätterklubb	Anders Odell	Klättercentret Solna, Banvaktsvägen 20	171 48 Solna	070-491 82 94	BG 5829-8985	Senior 300 kr, junior 200 kr, stöd 145/110 kr
Stockholm Klätter- och sportförening	Ruben Wiener	Bergsundsgatan 11, 5 tr	117 37 Stockholm	info@skss.eu	PG 50 41 96-7	Senior 300 kr, junior 90 kr
Stockholms Klätterklubb	Leif Rogell	Mackasinvägen 23	126 39 Hägersten	073-356 05 50	PG 151553-5	Senior 300 kr, junior 150 kr, stöd 100 kr
Sundsvalls Klätterklubb	Linda Nilsson	Grönbergsgatan 73	852 30 Sundsvall	070-404 64 93	PG 4107248-9	Senior 300 kr, junior 150 kr
Söderköpings Klätterklubb	Björn Holst	Ågatan 5 C	614 34 Söderköping	070-554 96 36		
Tunabergs Högfjälls- och klätterklubb	Tommy Schultz	Karlsund, Vena	577 92 Hultsfred	0495-601 33	PG 4400783-9	Senior 200 kr, junior 100 kr
Umeå KFUM	Tina Nilsson	Järnvägsallén 20	903 28 Umeå	090-18 57 09		Senior 280 kr, junior 215 kr, stöd 125 kr
Umeå Klätter- & högfjällsklubb		Box 7044	907 02 Umeå	090-19 37 62	PG 518863-6	Senior 300 kr, junior 150 kr
Uppsala Klätterklubb	c/o Joel Berglund	Granitvägen 4a	752 43 Uppsala	0709-95 96 87	PG 818491-3	Senior 280 kr, junior 215 kr, stöd 125 kr
Varbergs Klätterklubb	Peter Hildingsson	Borgmästaregatan 29	432 41 Varberg	070-570 01 95	PG 417188-0	Senior 300 kr, junior 200 kr
Visby Klätterklubb	Jenny Sander	Almvägen 1	621 43 Visby	070-739 01 79	PG 171818-8	Senior 350 kr, junior 175 kr, stöd 100 kr
Värnamo Klätterklubb	Dan Hansen	Kärdavägen 31	331 95 Värnamo	0705-31 94 64	BG 5500-5680	Senior 340 kr, junior 200 kr
Västerviks Klätterklubb		Södra Varvsgatan 50	593 31 Västervik	0490-374 66	BG 360-3552	Senior 200 kr, junior 100 kr
Västerås Klätterklubb	Peter Jannborg	Katrinelundsvägen 8A	722 19 Västerås		PG 6208461-1	Senior 300 kr, junior 200 kr
Åre Skidalpina Förening	André Jonsson	Klockagård Änn	830 15 Duved	070-345 24 35	PG 505596-7	Senior 250 kr, junior 150 kr, stöd 150 kr
Åredalens Klätterklubb	Filip Arvidsson	Strandbergsväg 10	830 10 Undersåker	073-829 15 27	BG 5482-6615	Senior 400 kr, junior 200 kr
Ölands Klätterklubb	Stefan Jansson	Strandgatan 31	387 31 Borgholm	0485-82 222	PG 1158460-4	Seni 600kr, jun 400kr, fam 1000kr, stöd 100kr
Örebro Klätterklubb	Joakim Victorin	Köpmangatan 17	702 10 Örebro	070-424 90 50	PG 491139-2	Senior 250 kr, junior 100 kr
Östersunds Klätterklubb	Daniel Borg	Rådmansgatan 12	832 42 Frösön	070-566 33 96	PG 838608-8	Senior 400 kr, junior 150 kr
Östersunds Skidalpina Förening	Joakim Halvarsson	Hölje 116	830 30 Löt	070-653 19 98	PG 454546-3	Kontakta klubben

Junior eller senior? Kontakta din klubb för just era åldersgränser.

Vill du komma till en klubbs webbsida kan du gå in på www.klatterforbundet.se. Där finner du länkar till de klubbar som har webbsidor.

SKF:s kansli: Karin Persson, generalsekreterare, karin.persson@klatterforbundet.se

Idrottens Hus
114 73 Stockholm

tel: 08-699 65 20

e-post: kansliet@klatterforbundet.se

webbsida: www.klatterforbundet.se

Pg: 67 32 65-5

Org nr: 889202-3063

FUNKTION	NAMN	ADRESS/BOX	POSTADRESS	TELEFON	E-POST
SKF:s kansli, generalsekreterare	Karin Persson	Idrottens Hus	114 73 Stockholm	karin.persson@klatterforbundet.se	08-699 65 20
SKF:s kansli, idrottskonsulent	Jonas Paulsson	Idrottens Hus	114 73 Stockholm	jonas.paulsson@klatterforbundet.se	08-699 65 21
Styrelse ordförande	Niklaos Nathén	Färgaregatan 16 B	451 32 Uddevalla	ordforande@klatterforbundet.se	070-258 85 99
Styrelse kassör, vice ordförande	Arne Kanth	Letsigen 38	128 48 Bagarmossen	kassor@klatterforbundet.se	070-690 26 48
Styrelse ledamot	Christian Lund	Vittervägen 105 3tr	907 51 Umeå	christian_lund@kommunicera.umea.se	070-654 72 16
Styrelse Ledamot	Magnus Ericsson	Strömbäck 146	908 82 Umeå	magnus.eriksson@norr.johnbauer.nu	070-635 66 35
Styrelse Ledamot	Pontus Tengvall	Gluntens väg 7	907 37 Umeå	ptengvall@spray.se	073-342 49 29
Styrelse Ledamot	Jim Wasmuth	Bergs Backe 3	593 96 Västervik	jim@vkcenter.se	070-373 74 66
Styrelse Ledamot (adjungerad)	Pontus Axelsson	Västmannagatan 47	113 25 Stockholm	pax@akra.org	070-54 54 233
Valberedning	Adam Blomberg	Dalheimersväg 2 B	413 20 Göteborg	Adam.Blomberg@volvo.com	073-902 31 21
Redaktör Bergsport	John Liungman	Torsg 5	411 04 Göteborg	bergsport@brant.se	031-788 71 31
Access	Christofer Urby	Bollungen 109	747 91 Alunda	christoferu@yahoo.se	070-329 11 61
Expedition	Björn Kihlström	Folkungagatan 86a 2tr	116 22 Stockholm	bjornkihlstrom@yahoo.se	073-651 08 20
Förbundskapten Seniorlandslag	Lars Högström	Pl 3386	437 34 Lindome	larshogstrom@hem.uffors.se	031-795 27 25
Förbundskapten Juniorlandslag	Reino "Nicki" Horak	Bergsvägen 38	333 60 Sävedalen	jfk@klatterforbundet.se	0705-22 61 22
Förbundskapten skidalpin	Martin Persson	Pumpmakargränd 18	83151 Östersund	Martin_persa@hotmail.com	070-607 50 98
Säkerhet	Ingemar Gräsjo	Stureplan 1	582 21 Linköping	ingemargrasjo@gmail.com	073-418 11 71
Tävling	Peter Hermansson	Hemmansvägen 18	302 52 Halmstad	peter.hermansson@holland.net	070-881 05 12
Utbildning-inomhus	Nikki Hammarström	Norrskogsvägen 3A	112 64 Stockholm	nikki@friluftsven.se	073-685 50 58
Utbildning-trad	Martin Urby	Sysslomansgatan 39	41507 Göteborg	instruktor@mail.com	073-021 79 18
Utbildning-tränare	Torbjörn Olsson	Erik Sandsbergsg.6	169 34 Solna	vertikal@swipnet.se	070-416 45 68
Medicin	Marcus Lindahl	Norra Gimonäsvägen 7	907 38 Umeå	marlindahl@gmail.com	070-357 33 75
Förbundsläkare	Anders Söderlund	Lillskogsvägen 13A	133 34 Saltsjöbaden	anders.soderlund@proxima.se	070-491 70 43
Expeditionsläkare	Johan Holmgren	Karlbergs gård 4B	791 36 Falun	johan-holmgren@ltdalarna.se	073-679 02 54
INTERNATIONELLA REPRESENTANTER					
UIAA anti-dopingkommission (ledamot)	Anders Söderlund	Lillskogsvägen 13A	133 34 Saltsjöbaden	anders.soderlund@proxima.se	070-491 70 43
UIAA medicinkommission (ledamot)	Johan Holmgren	Karlbergs gård 4B	791 36 Falun	johan-holmgren@ltdalarna.se	073-679 02 54
IFSC regelkommission (ledamot)	Åke Nilsson	Krummakargatan	118 51 Stockholm	geoscope@gmail.com	070-730 28 32

ATT KÖPA FRÅN KANSLIET

Gör på följande sätt: Betala in på Plusgiro 673265-5, skriv ditt namn och adress tydligt samt klubbtilhörighet. Skriv på inbetalningen vad du beställer. Om det inte får plats så skicka gärna uppgifterna med e-post till kansliet@klatterforbundet.se.

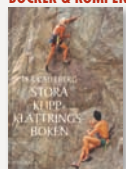
OBS! På alla priser tillkommer frakt enligt nedan (gäller ej tygmärken).
För beställning mot faktura tillkommer 50 kr i expeditiönsavgift.
Alla priser inkluderar moms.

Fraktpriiser:

1 st bok 55 kr, 2 st 60 kr, 3-4 st 150 kr, 5-10 st 250 kr 1 st kompendium 10 kr, 2 st 20 kr, 3-4 st 30 kr, 5-10 st 60 kr
1 st loggbok 10 kr, 2 st 20 kr, 3-4 st 20 kr, 5-10 st 40 kr Topprep/ledkort >100 st=10 kr, 100-200=20 kr, 200-500=40 kr

Fler än 10 eller andra frågor? Kontakta gärna kansliet så hjälper vi dig med beställningen. Tel: 08-699 65 20

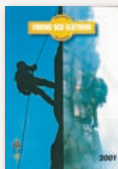
BÖCKER & KOMPENDIER

Stora Klippklättringsboken
av Per Calleberg.
Faktabok om det mesta inom klättring. Klassiker! 256 sidor. Få kvar!
Medlemspris 200 kr
Ordinarie pris 300 kr

Svensk klättring Pionjerna
av Ewa Hellström.
Klättringens historia.
Medlemspris 150 kr
Ordinarie pris 200 kr

Försvarets klättring
Försvarets maktens bok om firning, kamratträning, lövner mm.
Medlemspris 650 kr
Ej medlem 750 kr

Svenska Klätterförbundets Loggbok
Skriv in dina klätterturer, kurser m.m.
Medlemspris 80 kr
Ordinarie pris 100 kr

Topprepsklättring inomhus
Kurskompendium av Rasmus Jansson.
Medlemspris 70 kr
Ordinarie pris 90 kr

Kebnekaiseförare del 1
Kompendium, kopia av Rospisat.
Medlemspris 30 kr
Ordinarie pris 50 kr

Kebnekaiseförare del 2
Kompendium, leder efter 1952.
Medlemspris 30 kr
Ordinarie pris 50 kr

MÄRKEN

SKF:s tygmärke
ca 7,5x7,5 cm.
Medlemspris 30 kr

Instruktörsmärke
ca 5x8,5 cm.
Pris 50 kr inkl ett kategorimärke.

Fler kategorimärken
(Klippa, Is, Inomhus)
Pris 10 kr

SKF:s pins
Liten pin att ha på jackan eller kavajen.
Pris 15 kr

Topprep och ledkort
Gröna kort för topprep
Röda kort för ledklättring
1-100 ex: 10 kr styck
> 100 ex: 6 kr styck

ATT KÖPA FRÅN FÖRFATTARE

KLÄTTERFÖRARE

Bohusförare 2002. Beställes på www.bohusguide.tk, 350 kr + frakt

Fyrkantenområdet, 1997, Älvsbyn-Boden-Niemi-Piteå, 120 kr. Pg 629 41 10-9, Luleklättrarna

Klättring i Göteborg, Göteborgs Klätterklubb, 350 kr, beställes via www.gbg-guiden.info

Jämtland, Östersunds KK

Klättring i Sverige 1996, 37 klippor – 450 leder! 290:- Pg 168 34 23-6, Patrik Leje. **SLUTSÄLD!**

Sportklättring i Västervik, Linköping och Höglandet, 1999, 150:- Pg 479 51 96-7

Stegeborg och Söderköping 2001, Björn Holst, tel 0121-400 54

Uppsala, Uppsala Klätterklubb

Umeå, Umeå Klätterklubb

Ägelsjön, 1995, 198:- Pg 476 11 16-5, Fredrik Schlyter

Klättring i Kilsbergen med omnejd, Örebro Klätterklubb 2007. 240 kr. Pg 49 11 39-2. www.orebroklatterklubb.com

Klättring i Södermanland, 2007. 329 kr (inkl frakt). Pg 100 14 83-5. Mer info på www.dangerzone.se

KOMPENDIER

Att klättra på väggarna – en handledning för inomhusklättring

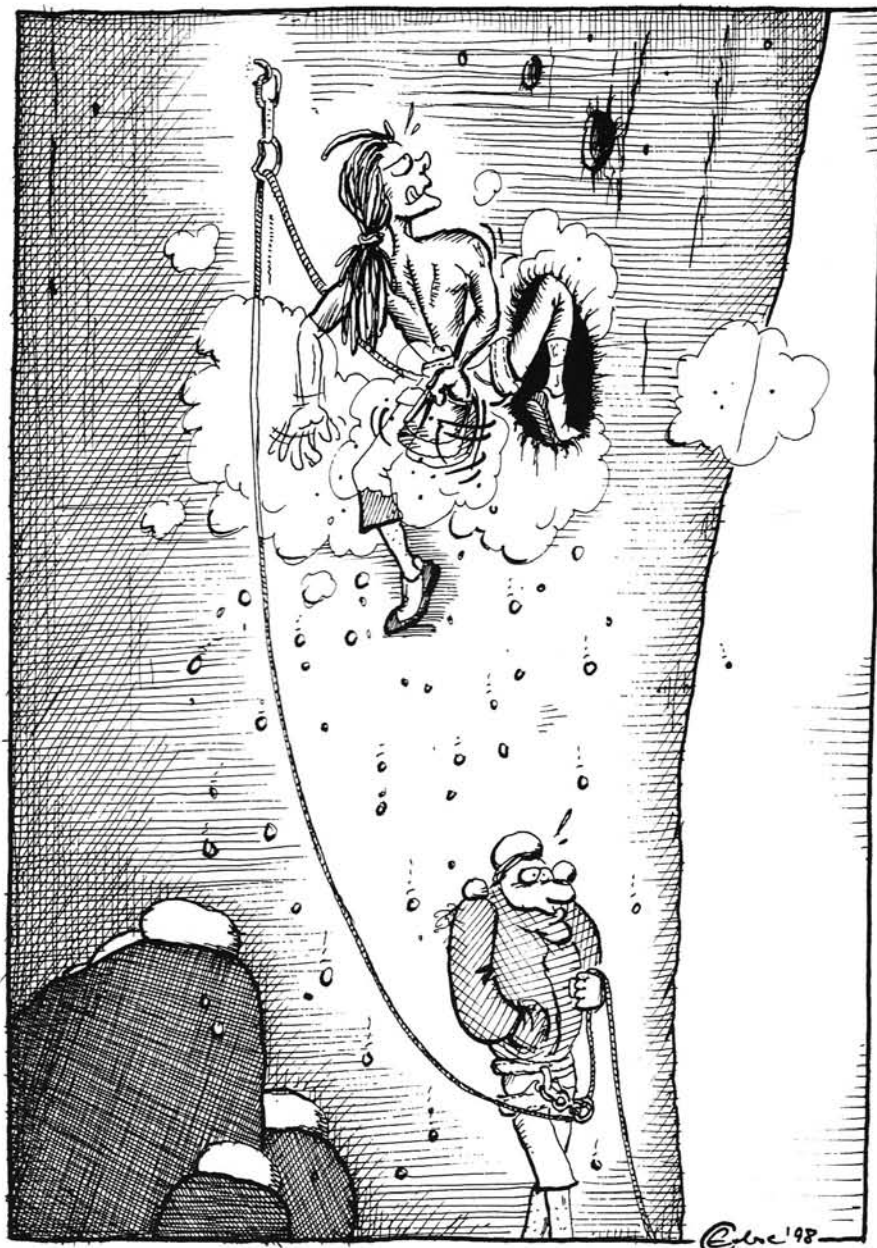
60 kr + porto, Pg 467 96 58-7, Johan Lindström, Godhemsgatan 13, 414 68 Göteborg. e-post: johanuk@spray.se

Höghjdsmedicinskt kompendium

95 kr plus porto. Beställes direkt genom författaren, Johan Holmgren, Karlbergs gård 4b, 791 36 Falun, tel: 0736-79 02 54.

Daniel Bidnerfondens brevkort. Tio olika brevkort med kuvert. Unika fotomotiv. 140 kr (inkl porto 40 kr) Pg 97 05 64-1.

Har snön stutats falla för i år?

bergsguiden

leder dig till den bästa utrustningen
och skönaste arrangemangen.

**Klätterprylar
till bra priser!**

NORTHSTAR .SE
tel 0970-25183

www.KlatterochHogfjall.com

Klätterutrustning för
alla årstider

LGJ Klätter & Högfjäll
Happstavägen 41
89491 Själevad
Tel. 0660-73237

Bilden är från Svenska Baulagirexp. 2003

Klätterutrustning för både sommar och vinter

**vått
& tårrt**

Köpmangatan 7 i Sundsvall
060-12 71 71

Bohusklättrarna
Vi kan klättring i Bohuslän!

Wooperpaddan 1600:-
Miniwooper 1450:-
Tacopaddan 1650:-

• Kurser • Paddor • Skor
www.bohusklattrarna.com
Tel: 070-658 30 74

Scan-rope
Klättring som yrke?
Leva av och med klättring...

- Professionella utbildningar & internationella auktorisationer / certifieringar inom industriklättring / rope access
- Skandinavisk rope access utbildningscenter

© : 0320-560 60
www.scanrope.se

UMEÅS KLÄTTERBUTIK

Selar • Kläder • Skor
• Rep • Krita •
Tillbehör etc.

Ute Butiken
FÖR ALLA DINA ÄVENTYR

UMEÅ STORGATAN 38, 090-120 220 **WWW.UTEBUTIKEN.SE**

**NÄSTA NUMMER
UTE 15 JUNI.**

**Manusstopp
1 JUNI.**

e-post: bergsport@brant.se

Sanuk
Super
Funktional

CHRIS
SHARMA

THESE ARE NOT SHOES.

{ THEY'RE SANDALS }

Unlike shoes, our *Sidewalk Surfers™* have no rigid
stitch-down boards...because they're actually sandals.

This flexibility makes them ridiculously comfortable and
allows them to bend naturally with your feet.

By walking naturally, your feet will get stronger over time.

Stronger feet mean better climbing.

The Donny

Marknadsförs och distribueras i Sverige av:
High Sport Svenska AB

Tel: 031-711 83 00

info@highsport.se | www.hightsport.se

www.sanuk.com

Super
Flexible

Ultra
Light
Weight

Perfect Approach
& Descent

Fold
Down
Heel

Easy
On & Off

Sidewalk Surfers finns i många olika modeller och även för tjejer...